

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
Факультету дизайну
Кафедра мистецтва та дизайну костюма

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

Адаптація елементів костюма стилю арт-деко 1920-х рр.
в дизайні жіночого одягу

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн одягу

Виконала: студентка групи БДо2-21

Котенко А.О..

Науковий керівник д. мист., проф.

Чупріна Н.В.

Рецензент к.т.н. Кокоріна Г.В.

Київ 2025

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра мистецтва та дизайну костюма

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн одягу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри МДК

д.мист., проф. Наталія ЧУПРІНА

“ ____ ” _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Котенко Анні Олегівні

1. Тема кваліфікаційної роботи Адаптація елементів костюма стилю арт-деко 1920-х рр. в дизайні жіночого одягу

Науковий керівник роботи Чупріна Наталія Владиславівна, д.мист., проф. затверджені наказом КНУТД від «5» березня 2025 р. № 50 уч

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові публікації та джерела за темою та дослідження дизайн-проектування одягу

3 Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити): Вступ, Розділ 1. Аналітичний, Розділ 2. Проектно-композиційний, Розділ 3. Конструкторський, Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки

4. Дата видачі завдання лютий 2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	лютий 2025	
2	Розділ 1. Аналітичний	березень 2025	
3	Розділ 2. Проектно-композиційний	квітень 2025	
4	Розділ 3. Конструкторський	травень 2025	
5	Загальні висновки	травень 2025	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	червень 2025	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку (за 14 днів до захисту)	червень 2025	
8	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 12 днів до захисту)	червень 2025	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	червень 2025	Коефіцієнт подібності ____ % Коефіцієнт цитування ____ %
10	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	червень 2025	

З завданням ознайомлений:

Здобувач вищої освіти _____

Анна КОТЕНКО

Науковий керівник _____

Наталія ЧУПРІНА

АНОТАЦІЯ

Котенко А.О. Адаптація елементів костюма стилю арт-деко 1920-х рр. в дизайні жіночого одягу. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота здобувача першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2025 рік.

У роботі представлено процес створення дизайнерської колекції жіночого одягу, що поєднує характерні риси стилю Арт-деко та сучасні підходи до дизайну костюма. Проведено дослідження культурного та художнього контексту стилю Ар-деко, визначено його основні ознаки, які можливо адаптувати в актуальному дизайні одягу. Проаналізовано тенденції сучасної моди, визначено образ потенційного споживача.

Сформовано концепцію колекції, визначено її функціональне призначення та загальну композиційну структуру. Розроблено візуальну ідею проєкту: створено мудборд, підібрано базову кольорову гаму, силуетні рішення й декоративні елементи. Колекцію поділено на тематичні блоки, для кожного з яких окреслено головні джерела натхнення та запропоновано сучасне трактування історичних мотивів. Обґрунтовано вибір матеріалів, фурнітури й оздоблення, які відповідають концепції та сприяють стилістичній єдності усіх блоків, завдяки чому колекція сприймається як цілісна дизайнерська система.

У результаті практичної реалізації було виготовлено п'ять моделей колекції: розроблено лекала, підібрано відповідні матеріали та фурнітуру, здійснено пошиття готових виробів.

Ключові слова: *стиль Арт-деко, жіночий одяг, дизайнерська колекція, моделювання, матеріали, сучасні тенденції.*

ABSTRACT

Kotenko A.O. Adaptation of 1920s Art Deco costume elements in womenswear design. – Manuscript.

Qualification work of a first (bachelor's) level of education applicant in the specialty 022 Design – Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2025.

The work presents the process of creating a designer collection of women's clothing that combines the characteristic features of the Art Deco style and modern approaches to fashion design. The cultural and artistic context of the Art Deco style has been studied, its main features that can be adapted in current clothing design have been identified. Modern fashion trends have been analyzed, and the image of a potential consumer has been determined.

The concept of the collection has been formed, its functional purpose and general compositional structure have been determined. The visual idea of the project was developed: a moodboard was created, the basic color scheme, silhouette solutions and decorative elements were selected. The collection was divided into thematic blocks, for each of which the main sources of inspiration were outlined and a modern interpretation of historical motifs was proposed. The choice of materials, accessories and finishes was justified, which correspond to the concept and contribute to the stylistic unity of all blocks, thanks to which the collection is perceived as a holistic design system.

As a result of practical implementation, five models of the collection were made: patterns were developed, appropriate materials and accessories were selected, and finished products were sewn.

Keywords: *Art Deco style, women's clothing, designer collection, modeling, materials, modern trends.*

ЗМІСТ

Вступ	8
Розділ 1. Аналітичний	11
1.1. Витоки Арт-деко: соціальні, економічні та культурні фактори, які вплинули на формування течії в мистецтві, її еволюція та основні характеристики	11
1.2. Арт-деко в архітектурі, дизайні, образотворчому мистецтві та масовій культурі	14
1.3. Арт-деко в кінематографії та фешн-фотографії, театральному мистецтві, костюмі та декораціях	17
1.4. Модні тенденції 1910–1930-х років: еволюція стилю з акцентом на 1920-ті	20
1.5. Арт-деко і мода: новаторські постаті початку XX століття	28
1.6. Інтерпретація Арт-деко в роботах провідних модельєрів 1920-х років	38
Висновки до розділу 1	41
Розділ 2. Проєктно-композиційний	42
2.1. Аналіз впливу стилістики 1920-х років на формування сучасних модних тенденцій	42
2.2. Візуальна концепція: створення мудборду	44
2.3. Визначення типу та образу споживача	45
2.4. Тематика та функціональне призначення колекції на основі стилістики Арт-деко	48
2.5. Інтерпретація творчого джерела через формування силуету	49
2.6. Структура колекції	53
2.7. Вибір моделей для виконання матеріалів	58
2.8. Постановка та зйомка презентаційного відео колекції	61
Висновки до розділу 2	62

Розділ 3. Конструкторський	63
3.1 Вибір моделей для проектування	63
3.2 Вибір матеріалів для виготовлення моделей колекції	68
3.3 Вибір способу розробки об'ємно-просторової форми моделей колекції	74
Висновки до розділу 3	82
Загальні висновки	83
Список використаних джерел	85
Додатки	89

ВСТУП

Актуальність теми. Стиль Арт-деко, що виник на початку XX століття, продовжує впливати на сучасний дизайн завдяки своїй здатності поєднувати елегантність, форми та інноваційність. Сучасні дослідження підкреслюють, що відродження Арт-деко в контексті сучасного мистецтва дозволяє не лише переосмислити історичні образи, а й розвивати стійкі підходи в дизайні, що відповідають актуальним викликам індустрії. Крім того, стиль виступає як культурний код, що поєднує історичну спадщину та сучасну естетику. Це підкреслює важливість глибокого вивчення стилю та методів його сучасної адаптації задля створення інноваційних дизайнерських рішень.

У сучасному світі, де зростає інтерес до поєднання традицій та новаторства, Арт-деко стає особливо актуальним, адже дозволяє дизайнерам звертатися до багатой візуальної спадщини минулого, зберігаючи при цьому естетичну актуальність у моді, архітектурі та графічному мистецтві [27].

Мета даної роботи, присвяченої створенню колекції одягу, натхненої обраним стилем з поєднанням сучасних модних тенденцій, полягає у розробці авторської дизайнерської колекції. Основні завдання, що впливають із мети:

- проаналізувати стиль Арт-деко в історичному та культурному контекстах, визначити його візуальні, композиційні та символічні характеристики, які можуть бути адаптовані у сучасному дизайні одягу.
- дослідити актуальні тенденції у моді, виявити шляхи трансформації історичних стилів у сучасному дизайнерському процесі, а також особливості сприйняття стилю в сьогоденні.
- розробити концепцію та здійснити ескізну розробку колекції, що включає формування ідеї, створення мудборду, кольорових і композиційних рішень, а також графічну ілюстрацію моделей одягу у відповідності до обраного стилістичного напрямку.

– реалізувати конструктивну частину колекції, яка передбачає створення технічних креслень, підбір матеріалів і фурнітури, виготовлення лекал та виготовлення моделей колекції в матеріалі.

Об'єктом дослідження є художньо-проектні процеси створення авторського жіночого одягу, орієнтованого на актуальні естетичні запити сучасності.

Предметом дослідження є засоби стилістичного переосмислення елементів епохи у системі сучасного дизайн-проектування костюма.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи були застосовані комплексні **методи дослідження**. Теоретичну базу було сформовано за допомогою аналізу та синтезу наукових джерел з історії мистецтва, моди та стилю Арт-деко. Порівняльний підхід дозволив виявити взаємозв'язки між естетикою Арт-деко та сучасними напрямками в дизайні одягу. Візуально-аналітичний метод використовувався для вивчення ілюстративного матеріалу, дизайнерських архівів та актуальних колекцій. Для розробки образів і моделей колекції було застосовано метод ескізного моделювання. Практичну частину дослідження забезпечив експериментальний підхід, що включав створення лекал, підбір матеріалів та пошиття готових виробів.

Наукова новизна роботи полягає у спробі осмислити стиль Арт-деко не як ретроестетику, а як джерело актуальних дизайнерських рішень для створення сучасного жіночого одягу. У процесі дослідження розроблено індивідуальний підхід до трансформації історичних візуальних кодів у сучасний формат, що сприяє розвитку методів стилістичної адаптації в галузі моди.

Практичне значення результатів полягає у створенні завершеної дизайнерської колекції, яка може бути використана в професійній діяльності як приклад поєднання культурної спадщини з модними тенденціями сьогодення. Матеріали дослідження також мають потенціал для впровадження в навчальні програми з дизайну одягу, слугуючи основою для творчих і навчально-методичних розробок.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були представлені у вигляді тез доповіді на IV Міжнародній науково-практичній конференції “Гагенмейстерські читання” 5 – 6 грудня 2024 р. (КПНУ ім. І.Огієнка, м. Кам'янець-Подільський) . Ескізний проєкт та виготовлену колекцію моделей було представлено у програмі XXV Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2025р.).

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи складає 102 сторінки; обсяг основної частини роботи – 88 сторінки; додатки складають 14 сторінок.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ

Сьогодні, в середині двадцятих років ХХІ століття історики моди знову дискутують, як вби відбувався розвиток моди за умови збереження стабільності соціальних ідеалів та способу життя, якби не сталось глобальна та буремна подія початку ХХ століття – Перша Світова війна. Незапланованим наслідком війни, свого роду побічним наслідком стала революційна зміна форм жіночого вбрання. Ця війна привела жінок на арену суспільної діяльності, відбувся корінний злам життєвих устоїв багатьох жінок, змінилися їх світосприйняття, відчуття та психологія.

1.1. Витоки арт-деко: соціальні, економічні та культурні фактори, які вплинули на формування течії в мистецтві, її еволюція та основні характеристики

Кінець Першої Світової війни ознаменувався хвилею підйому та ейфорії, яка тривала аж до біржового краху 1929 року. У Парижі щодня відкривалися нові бари, танцювальні зали та ресторани. Шукачі задоволень змішалися з художниками та письменниками того часу та новою космополітичною елітою. Мода стала способом життя і раптом стала означати набагато більше, ніж найновіший одяг: вона охоплювала найновіший танець, іноземний акцент, гламурне місце призначення, заборонену книгу. Після жорстокості війни загальним поривом було шукати екзотику та прийняти сучасність сучасного міського життя.

В суспільстві і вдома жінки почали брати більш активну участь у житті, переймаючи багато традиційно чоловічих ролей і звичок. Вони працювали, водили машини і пілотували літаки, курили і пили. Під час війни одяг став більш практичним, від корсетів відмовилися, спідниці вкоротили та розширили, волосся та шапки стали носити ближче до голови. Сучасна жінка, породжена війною, ініціювала гендерну кризу в моді 1920-х років, у якій кубізм і

андрогінність співіснували із романтичними та більш консервативними стилями [28].

Цей період характеризувався унікальною співпрацею між митцями авангарду та модельєрами, які наповнювали моду своїми вміннями та баченням. Авангардисти побачили в моді нове і захоплююче полотно, на якому можна було висловити свої ідеї; балет, театр, модна ілюстрація та кіно також запропонували арену для художнього вираження, яке, зрештою, мало вплинути на основну моду.

Емансипація жінок і загальний лібералізм, що панував у 1920-х роках, були ключовими для розвитку стилю Арт-деко. Зростаюча популярність таких видів спорту, як теніс і плавання, породила новий і простіший образ, який став ідеальним майданчиком для експериментів у дизайні та крої. З пріоритетом свободи рухів такі кутюрье, як Ж. Пату, М. Віонне та Г. Шанель, створили перший справжній стиль для сучасної жінки. Хоча в Британії та США існувала жвава індустрія моди, Париж залишався світовою столицею моди, і менш відомі, але значущі модельєри, такі як Л. Лелонг, К. Дреколл, Ж. Дусе, Е. Моліне та Ч.Ф. Ворт, відіграли ключову роль у збереженні його провідної позиції впродовж 1920-х років.

Дослідження моди 1920-х років демонструє, наскільки тісно її розвиток був пов'язаний із розвитком Арт-деко; це пояснює, як мистецтво та одяг живили одне одного: одне – натхнення, інше – засіб. Він також зображує складність і різноманітність моди 1920-х років, яка складала набагато більше, ніж прославлене плаття та капелюх-клош [28, 8 с.].

Арт-деко характеризується кількома базовими рисами, що відображають його сучасну і гламурну естетику. Деякі ключові характеристики Арт-деко виражаються в таких положеннях:

- Арт-деко був справжнім інтернаціональним явищем, яке об'єднало естетичні впливи з різних куточків світу – від давньоєгипетських храмів до американських хмарочосів, створивши єдиний, впізнаваний стиль;

- цей стиль оспівував досягнення індустріальної епохи, впроваджуючи у дизайн елементи, нав'язані механікою, технологіями та сучасною технікою початку XX століття;
- натхненням для Арт-деко часто слугували екзотичні культури, стародавні цивілізації та гламурний спосіб життя, що додавало стилю відчуття фантазії, втечі від реальності й театральної розкоші;
- в Арт-деко переважають геометричні елементи, такі як зигзаги, шеврони, стилізовані промені сонця та каскадні форми, що передають дух модерну й естетику механізованого століття. Однак, поряд із геометрією, активно використовувалися й декоративні орнаменти з рослинними та тваринними мотивами, а також стилізовані зображення, натхненні природою та міфологією;
- стиль також тяжіє до чіткої симетрії та ритмічного повторення елементів, що створює в дизайні гармонійність і структурованість;
- вертикальність – ще один ключовий принцип: Арт-деко прагне до висоти через стрункі силуети, ярусні структури, шпилі та вежі, які підкреслюють рух угору;
- обтічні, динамічні лінії, натхненні дизайном автомобілів, літаків та океанських лайнерів, надають формам витонченості та відчуття швидкості;
- матеріали, характерні для Арт-деко, – це дорогоцінні й розкішні текстури: шліфоване скло, хром, мармур, цінні породи дерева, що часто поєднуються для контрастного ефекту;
- колористика Арт-деко смілива й експресивна: глибокі сині, насичені зелені, яскраво-червоні та блискучі золоті відтінки формують вражаючі візуальні композиції. Утім, поряд із насиченими кольорами в дизайні також застосовували пастельні відтінки – перлинно-рожевий, кремовий, блідо-блакитний, які додавали композиціям елегантності та м'якості;

- у декорі широко застосовуються мотиви з фауни і флори, сонячних променів, геометричних візерунків і технічних елементів, що утворюють еkleктичне, але впізнаване оформлення [1].

1.2. Арт-деко в архітектурі, дизайні, образотворчому мистецтві та масовій культурі

Арт-деко – одна з історичних течій, розквіт якої припав на міжвоєнний період 1910-х і 1920-х років, і яка поступово розширила уявлення про мистецтво, залучивши до нього такі предмети, як скляні вироби та ювелірні прикраси, а також живопис і скульптуру. Предмети побуту в стилі Арт-деко, які раніше не вважалися образотворчим мистецтвом, тепер розглядалися як витвори мистецтва, а не роботи ремісників. Навіть складні шпалери з геометричними візерунками вважалися витворами мистецтва [2].

Архітектура: хмарочоси, громадські будівлі, геометричні фасади. Також Арт-деко справив значний вплив на архітектуру XX століття, особливо в США, де цей стиль став синонімом стрімкого розвитку міст, прогресу та урбанізації. Споруди Арт-деко символізували міць, амбіції та національний оптимізм.

У Нью-Йорку в стилі Арт-деко зведено одні з найвідоміших хмарочосів: Крайслер-Білдінг (проект В. Ван Алена), Рокфеллер-центр та Емпайр-Стейт-Білдінг (рис. А. 2). Ці будівлі відзначаються вертикальністю, багаторівневими фасадами, шпилями, геометричними декоративними елементами з металу. Особливу увагу заслуговує Крайслер-Білдінг, його характерною особливістю є сталевий шпиль та хромовані декоративні елементи, стилізовані під автомобільні капоти й колісні ковпаки. Ці конструктивні деталі стали впізнаваними символами архітектури Арт-деко та відображають модерністське бачення технічного прогресу першої половини XX століття. (рис. А. 1) [3].

Стиль активно використовувався також у житловому будівництві й оформленні кінотеатрів, вокзалів та муніципальних будівель. Окремо варто

згадати міст Золоті Ворота у Сан-Франциско, який поєднує інженерну функціональність і декоративність Арт-деко (рис. А. 3).

Предметний дизайн та меблі: матеріали, оздоблення. Меблеве мистецтво Арт-деко вражає своєю вишуканістю, технологічністю та прагненням до інновацій як у формі, так і в матеріалах. Це не просто функціональні предмети – це витвори дизайну, які уособлювали розкіш і сучасність міжвоєнного періоду.

Меблі в стилі Арт-деко відзначалися використанням незвичних і часто дорогих матеріалів, зокрема екзотичних порід дерева – макаassarського ебену, амбойни, фіалкового дерева, а також шкіри, хрому, дзеркал, оніксу, нефриту, слонової кістки та муранського скла. Важливе місце займали техніки інкрустації, маркетрі, лакування. Предмети мали чітку геометрію: гострі кути, сходові форми, вигнуті лінії. Ширми, коктейльні шафи, декоративне освітлення й текстиль із металевим блиском демонстрували розкіш та майстерність. Серійне виробництво меблів було обмеженим через вартість і складність обробки матеріалів.

Додатково варто зазначити, що саме в США Арт-деко отримав особливо яскраве втілення в інтер'єрах 1920 – 1930-х років. Дизайнери Д. Дескі, Дж. Урбан і П. Франкі активно працювали з новими матеріалами: фанерою, хромом, світлими шпонами, декоративним лаком, а також корковими панелями. Вони створювали інтер'єри з плавними формами, східчастими об'ємами та відмовою від історичних оздоблень. У залах «Radio City Music Hall», квартирах нью-йоркської еліти та студіях радіостанцій Арт-деко проявився у поєднанні блиску, кольору, технологічності й урбаністичного комфорту. Ці інтер'єри стали зразками американської інтерпретації стилю, у якій гармонійно поєдналися декоративність і функціональність (рис. А. 4) [29].

Образотворче мистецтво: графіка, живопис, орнаментальні мотиви. В образотворчому мистецтві Арт-деко знайшов відображення у стилізації форм, глянцевою зображенні фігур, ретельному контролі композиції та декоративних елементах. Художники прагнули передати дух часу: гламур, модерн, технологічність.

Однією з ключових фігур, що презентувала цей стиль в суспільстві, була Т. де Лемпіцька – польська художниця, яка творила в Парижі. Її творчість поєднує синтетичний кубізм і витонченість Арт-деко. Її картини (наприклад, «Автопортрет у зеленому Bugatti»), символізують жіночу незалежність, гламур і швидкість (рис. А. 5). У графічному дизайні стиль проявлявся у постерах, рекламі, упаковці та обкладинках журналів – з чіткими лініями, симетрією, глянцем і контрастами. Часто використовували стилізовані шрифти та декоративні орнаменти як геометричні, так і натхненні природою.

Варто також згадати митця Ерте (художника Р. де Тіртоффа), одного з найвідоміших графіків епохи Арт-деко. Він створив понад 250 обкладинок для журналу Harper's Bazaar, його ілюстрації стали візуальним утіленням стилю: витончені силуети, декоративні шрифти, орнаменти з єгипетськими, східними та античними мотивами (рис. А. 6 – А. 7). Ці роботи мали значний вплив на розвиток модної графіки та журнальної естетики 1920 – 1930-х років [4].

Література та кіномистецтво: індустріальні мотиви, урбаністичні образи, стилізація форми. Арт-деко справив значний вплив і на візуальну культуру – зокрема на кіно та літературу, де стиль став втіленням мрій про ідеальне, технологічне майбутнє та блискуче сучасне.

У кіномистецтві Арт-деко досяг піку завдяки фільму «Метрополіс» 1927 року німецько-австрійського режисера Ф. Ланга (рис. А. 8). Урбаністичні пейзажі, світлотіньові контрасти, архітектурні мотиви – все це створило футуристичну візію, глибоко вкорінену в естетиці Арт-деко. В Америці стиль набув популярності в оформленні кінотеатрів, які стали справжніми палацами мистецтва.

У літературі яскравим відображенням Арт-деко є роман Ф. С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі» 1925 року – твір про блиск, декаданс і моральний вакуум золотої молоді 1920-х років (рис. А. 9). Образи вечірок, інтер'єрів, одягу та атмосфери в романі тісно перегукуються з візуальними мотивами Арт-деко: гламур, золото, амбіції, декоративність.

1.3. Арт-деко в кінематографії та фешн-фотографії, театральному мистецтві, костюмі та декораціях

Театр і сценографія: особливості побудови костюма, вибір матеріалів, виразна стилізація образів. Костюми Арт-деко в театрі, як і сам стиль, вражають сміливістю форм, вишуканими матеріалами та яскравими кольорами. У 1920-х і 1930-х роках, коли стиль Арт-деко досяг свого піку, театральні костюми відображали новий дух модерності, відмовляючись від традиційного декору на користь геометричних форм, асиметрії та контрастів. Блискучі тканини, такі як шовк, сатин, і органза, підкреслювали розкіш, а кольори – насичені червоні, сині, золоті відтінки – додавали сцені неповторного стилю і динамізму.

Графік Ерте, або Р. де Тіртофф, був одним із найвпливовіших митців Арт-деко, відомим своїми ілюстраціями, театральними костюмами та сценічними декораціями, що поєднували елементи розкоші, модерну та екзотичних мотивів. Його дизайн для «Мінарету» – постановки модельєра П. Пуаре – став знаковим прикладом синтезу театру, моди та декоративного мистецтва (рис. А. 10). Ерте черпав натхнення з різних культур, зокрема з єгипетських мотивів, які стали популярними після відкриття гробниці Тутанхамона [4].

Окрім Ерте, стиль Арт-деко в театральному костюмі розвивали й інші видатні творці. С. Делоне внесла в сценічне мистецтво сміливі кольори та геометричні форми, що надало їй костюмам динамізму. Ж. Барб'є створював костюми для балетів і кабаре, використовуючи яскраві матеріали та екзотичні мотиви, які стали характерною рисою його робіт. Л. Бакст інтегрував Арт-деко в театральні костюми через багаті колірні палітри та східні орнаменти. Всі ці митці додали театральним костюмам виразності та естетики, поєднуючи розкіш із модерністю та інноваційністю, що залишило помітний слід у сценічному мистецтві XX століття.

Кінематограф: візуальні коди стилю у фільмах. У міжвоєнний період, особливо в 1920-х роках, багато модельєрів працювали в кіно, створюючи нові костюми або використовуючи сукні зі своїх колекцій. Кінематограф дав їм унікальну можливість продемонструвати свої роботи в русі перед широкою

аудиторією. Французькі ілюстратори П. Ірібе та Ерте були одними з перших дизайнерів, які працювали в Голлівуді, але їхні ескізи, хоч і вражали на папері, не завжди вдало переносилися на людське тіло.

У 1930 році Г. Шанель запропонували мільйон доларів за створення костюмів для Г. Свонсон у фільмі «Сьогодні або ніколи». Проте, її дизайни виявилися «недостатньо гламурними» для Голлівуду і здавалися застарілими на момент виходу фільму. Це показало, що кіно потребує власної моди, яка б адаптувала риси високої моди, але була більш стійкою до швидких змін трендів.

У 1930-х роках почали з'являтися спеціалізовані художники по костюмах для кіно. Дизайн костюмів для кіно ставив нові виклики: костюми повинні були виглядати плавно, яскраво, бути чітко помітними навіть без кольору та звуку, але при цьому зберігати стиль дизайнерів [30].

Серед важливих прикладів співпраці дизайнерів і кінематографа у провадженні естетичних ідеалів стилю Арт-деко був фільм М. Л'Ерб'є «Нелюдяна / L'inhumaine» 1924 року, де П. Пуаре створив костюми, що підкреслювали кубістичні декорації та геометричні світлові ефекти (рис. А. 11). Щоб показати жорстокість головної героїні та доповнити декорації і світлові ефекти, П. Пуаре розробив прямі сукні та пальта, використовуючи сміливі, геометричні та різкі лінійні мотиви. Особливо виразним став образ із головним убором «айгл» із чорного пір'я, що звисало, та чорним коміром пальта з мавпячого хутра – разом вони обрамляли біле обличчя актриси похмурым ореолом.

Особливістю фільму стало гармонійне поєднання різних видів мистецтва – моди, архітектури, сценографії та авангарду. Режисер М. Л'Ерб'є залучив до роботи провідних митців свого часу: художник Ф. Леже створив футуристичну лабораторію, а архітектор Р. Малле-Стивенс – візуальне оформлення архітектурних екстер'єрів. Завдяки цій співпраці «Нелюдяна / L'inhumaine» стала справжнім візуальним маніфестом стилю Арт-деко в європейському кіно [5].

Інший значущий приклад – фільм «Пані Паріго» 1926 року, для якого С. Делоне створила яскраві сучасні костюми, меблі та тканини. Весь фільм є

свідченням її таланту, і творіння мисткині можна побачити в кожній сцені. Для виконавиці головної ролі, танцівниці Л. Кодряну, авторка створила надзвичайно сучасний костюм П'єро, з різнокольоровими блискавками і величезним коміром, зробленим з накладених кіл марлі (рис. А. 12).

Кінематограф також вплинув на розвиток гламурної моди. Працюючи з чорно-білим зображенням, дизайнери змушені були використовувати блискучі та текстурні тканини, як-от ламе, паетки і боа, досліджуючи контраст біло-чорного спектру. Голлівудські зірки, такі як М. Пікфорд і Г. Гарбо, просували дизайн високої моди і формували нові модні тренди, які впливали на мейнстрім. Американські продюсери часто могли дозволити собі лише одну-дві сукні від кутюр для зйомок, тому деякі актриси купували дизайнерські вбрання за власні кошти. Наприклад, М. Пікфорд регулярно купувала сукні в Парижі, які носила як у кіно, так і в повсякденному житті [28, С. 86].

Фешн-фотографія: стилізація, композиція, акценти. Розвиток фешн-фотографії тісно пов'язаний із удосконаленням фотографічної техніки та еволюцією моди й модних журналів. Так, уже у 1909 році брати Жюль, Луї та Анрі Сібергери почали фотографувати елегантно вдягнених жінок під час кінних перегонів у Франції, заклавши основу для подальшого розвитку цього виду мистецтва [6].

Важливим етапом у становленні цього жанру стала фотозйомка 1911 року, яку провів фотограф Е. Стейхен для модельєра Поля Пуаре. Ця серія фотографій, опублікована в журналі *Art et Décoration*, вважається першою сучасною модною фотосесією. Е. Стейхен зобразив моделей у м'якому світлі, в природних позах, показуючи, як вони взаємодіють одна з одною. Завдяки цьому одяг виглядав більш живо й виразно. Такий підхід був новим для свого часу й став важливим кроком у розвитку фешн-фотографії, вплинувши на те, як моду почали зображати в подальшому [7].

У 1920-х роках фешн-фотографія почала активно розвиватися завдяки журналу *Vogue*, який запрошував талановитих фотографів для зйомки модних колекцій. Одним із найвідоміших став сюрреаліст М. Рей, який експериментував

зі світлом і композицією, створюючи унікальні образи з елементами сюрреалізму. Разом із ним працювала Л. Міллер – фотографка і модель, яка також зробила вагомий внесок у цю сферу. Її світлини вирізнялися чіткістю та глибиною, а співпраця з М. Реєм допомогала розвивати нові художні ідеї в модній фотографії. Водночас важливу роль відігравав фотограф Дж. Х.-Гюен, який віддавав перевагу простоті, чіткому світлу і мінімалістичному фону, що дозволяло краще показати сучасний стиль одягу [8].

У 1920-х роках дизайнери все більше використовували фотографію для документування своїх колекцій, а наприкінці десятиліття вона почала замінювати ілюстрації моделей в архівах. Проте, через високу вартість, фотографія повністю витіснила ілюстрації в модних журналах лише в 1960-х роках.

Таким чином, фешн-фотографія поступово стала важливим засобом вираження моди та її збереження для майбутніх поколінь [28, С. 82].

Рис. 1.1. Edward Steichen, Bakou et Pâtre. American, с. 1911. Art et décoration, April 1911 p.

Рис. 1.2. Едвард Стейхен, фотографія мадам Аньєс. Британський Vogue, вересень 1926 р..

Рис. 1.3. Джордж Хойнінгген-Хюне, моделі в купальниках. Желатинова срібна печатка. США, 1930 р.

Рис. 1.4. У центрі Скіапареллі в Довілі. Фото братів Сібергер, № 37, 28 липня 1929 р.. Національна бібліотека Франції.

1.4. Модні тенденції 1910 – 1930-х років: еволюція стилю з акцентом на 1920-ті рр.

Мода першої третини XX століття зазнала кардинальних змін під впливом соціальних зрушень, культурних відкриттів і нових мистецьких напрямів. Якщо 1910-ті роки ще зберігали риси епохи Belle Époque з її романтизмом і пишністю, то початок Першої світової війни докорінно змінив уявлення про одяг. Жіночий гардероб став простішим і практичнішим, з'явилися риси маскулінності: прямі

силуети, зручне взуття, пальта, що нагадували військові мундири. Модельєри, зокрема П. Пуаре, експериментували з формами і тканинами, відмовляючись від корсетів і вводячи сукні прямого крою.

Особливий прорив відбувся у 1920-х роках. Цей період став символом жіночої емансипації та естетики Арт-деко. Одяг відображав дух часу: свободу, динаміку, прагнення до нового. Найяскравіша риса – спрощення силуету: прямі сукні, занижена талія, укорочені подоли – усе це дозволяло активно рухатись і відповідало зміні соціальної ролі жінки. Одяг більше не мав обмежувати власницю, він став засобом вираження її індивідуальності. У моді утвердився образ андрогінної жінки – *garçonne*, з коротким волоссям і новим типом фігури. Еластичні коригуючі елементи білизни замінили корсети, чітка лінія талія опустилась або зовсім зникла. Жіночий силует став більш циліндричним, подовженим, що підкреслювало рухливість і незалежність.

Фасони змінювалися відповідно до стилю життя – зокрема, для танців (чарлстон, лінді-хоп) створювалися вільніші, зручніші форми. Танці, які зародилися у темношкірих спільнотах Америки, зокрема чарлстон, швидко стали популярними в усьому світі. Вони символізували нову хвилю енергії та свободи, що йшла врозріз із суворими заборонами «сухого закону» в США. Мода пристосовувалася до нової динаміки: силуети ставали легкими, коротшими, зручними для руху. Саме з цією хвилею пов'язаний образ флєперки – молодої, незалежної жінки, яка прагнула виглядати сучасно, активно танцювати й отримувати задоволення від життя. Її фігура – невелика, струнка й гнучка – ідеально відповідала новому ідеалу краси 1920-х років [31].

Навіть модна ілюстрація відобразила ці зміни: фігури стали молодшими, динамічнішими, зменшилась пропорція голови відповідно до зачісок і капелюхів, а в композиціях з'явилися яскраві кольори й геометричні елементи, характерні для Арт-деко [32].

Колір і декор стали важливими складовими моди. Якщо в 1910-х роках панували пастельні тони, то П. Пуаре запровадив насичені відтінки – електричний синій, яскраво-рожевий, лимонно-жовтий. У 1920-х роках новизна

виявилась у поєднанні простих форм із розкішною обробкою: вишивкою, бісером, китицями, бахромою. Візуальна виразність доповнювалася впливами інших культур – орієнталізмом, єгиптоманією, африканською екзотикою, що проникли в моду через театр, мистецтво і масову культуру.

Екзотичні впливи, започатковані ще П. Пуаре, трансформувалися у практичніший формат: прикраси, візерунки, форми. Шаровари, тюрбани, кімоно-накидки, сукні з етнічними вишивками – усе це стало частиною повсякденного міського образу. Натхнення Сходом, Африкою, Латинською Америкою не мало на меті підкреслити автентичність – це була стилізація, фантазія на тему іншості.

Окремої уваги заслуговує феномен «чорного кольору». Хоча його асоціюють з «маленькою чорною сукнею», створеною Г. Шанель 1926 року, чорний був поширеним задовго до того – як практичний колір для робочого одягу. LBD (Little Black Dress, маленька чорна сукня) лише офіційно закріпила чорний як універсальний і модний вибір, підкресливши його елегантність і доступність.

Матеріали також змінювались. Поряд із шовком, оксамитом, ламе, які залишалися привілеєм вечірньої моди, активно використовувалися нові зручні тканини – трикотаж, джерсі, габардин, креп. Це свідчило про зміщення моди в бік комфорту, мобільності, урбаністичного способу життя.

1920-ті роки – це також час бурхливого розвитку аксесуарів: яскраві капелюхи, шарфи, прикраси, сумочки. Саме через них жінки з середнього класу могли дозволити собі модні новинки, не змінюючи весь гардероб.

Загалом, мода цього періоду була не лише візуальною революцією, а й відображенням глибоких культурних трансформацій. Вона поєднала авангардність, розкіш, свободу та зручність, ставши основою для подальшого розвитку жіночого вбрання у XX столітті [33].

Взуття епохи Арт-деко: форми, оздоблення, матеріали. У 1920-х роках взуття стало важливою складовою модного образу, адже зі скороченням довжини спідниць жіночі ноги й стопи опинилися в центрі уваги. Після суворих

і практичних моделей воєнного часу жінки прагнули яскравих панчіх та взуття з оригінальними фасонами, багатою палітрою кольорів і декоративними деталями.

У цей період відомі дизайнери активно впливали на взуттєві тренди. Г. Шанель запропонувала зручну модель із фіксацією на ремінці. Одночасно А. Перуджа розробляв вечірні туфлі з декоративним оздобленням, а С. Феррагамо в 1923 році представив нові легкі босоніжки. Розвиток пляжної моди сприяв популяризації яскравого гумового взуття з кубістичними елементами.

Майстри взуття реагували на стрімкі модні зміни, пропонуючи моделі з високими підборами, ремінцями, Т-подібними планками, вирізами та декоративними язичками. Серед актуальних фасонів були туфлі з фіксацією на підйомі стопи – Mary Jane, T-strap, Oxford, а також моделі з ремінцями навколо кісточки, що забезпечували надійну посадку під час танців. Особливу популярність мали так звані «ювелірні» туфлі – шовкові або атласні, прикрашені перлами, бісером, вишитими підборами та орнаментами у єгипетському стилі. В окремих моделях поєднували металеві вставки, лаковану шкіру, геометричні візерунки й контрастні кольори. Крім того, дизайнери активно експериментували з формою носика, висотою підборів і видом застібок, пропонуючи як закриті, так і більш відкриті варіанти, пристосовані до активного способу життя та змінених соціальних ролей жінки [9].

А вже наприкінці десятиліття модні тенденції стали більш стриманими: взуття набуло нейтральніших відтінків – сірого, коричневого, перламутрового. У 1927 році С. Феррагамо запровадив сталеву вставку в підошву, що значно покращило комфорт ходіння, а А. Перуджа продовжив інновації у виборі матеріалів, використовуючи текстури, які імітували крокодилячу й ящіркову шкіру.

Рис. 1.5. Взуття, кінець 1920-х рр.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1. 6. Взуття, П'єр
Янторний, кінець 1920-х
рр.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.7. Взуття, J. & J.
Slater, б. 1920-ті р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.8. Вечірнє взуття,
Fenton Footwear, б. 1924–
25 р. Музей мистецтв
Метрополітен, США

Спідня білизна: трансформація конструкцій, матеріалів і силуетів. Під час Першої світової війни жіноча нижня білизна стала простішою: замість багат шарових конструкцій вона перетворилася на суцільний камзол із штанинами та сліпи. Традиційні корсети з китового вуса були остаточно відкинуті й у 1920-х роках замінені еластичними корсетами-стрейчами, які облягали стегна. Зміна модних ідеалів на користь прямого та андрогінного силуету призвела до того, що жінки почали сплющувати груди за допомогою пов'язок для досягнення бажаної форми.

Старомодні білі бавовняні тканини поступилися місцем шовку та крепдешину, які тепер часто виготовлялися не лише у білому й рожевому, а й у чорному кольорах, орієнтованих на більш модерні жіночі смаки. Значну роль у демократизації моди відіграла віскоза як доступніша альтернатива натуральному шовку. Це сприяло поширенню елегантних піжам, які, зберігаючи елементи екзотики, почали використовуватись як частина вечірнього чи навіть повсякденного вбрання. Формотворчі й декоративні характеристики нижньої білизни цього періоду також підпорядковувалися духу Арт-деко, що проявлялася в геометричних лініях крою, декоративних мотивах і функціональності.

У 1920-х роках з'явилися нові фасони нижньої білизни, які поєднували комфорт і практичність. Одним із таких був teddy – комбінований виріб, що поєднував майку і трусики, часто з вільним або приталеним кроєм, виконаний з шовку або бавовни з мереживними чи вишитими деталями. Паралельно з ним використовували фасон step-in chemise – вільну, пряму сукню-комбінезон, яку вдягали через ноги; відсутність застібок і ремінців робила її особливо зручною. Таким чином, step-in chemise відзначалася більш простим і вільним кроєм, тоді

як teddy мав більш облягаючий силует і часто виконував декоративну функцію. Ще одним поширеним видом білизни була *envelope chemise* – легка натільна сорочка прямого фасону, яка нагадувала коротку сукню з широким вирізом і бретелями [10].

З укороченням спідниць особливого значення набули панчохи, виготовлені з бавовни, вовни, шовку або віскози. Вони мали різні візерунки, ребристі текстури та закріплювалися за допомогою декоративних металевих підв'язок. У 1929 році, коли силуети знову почали підкреслювати груди, на ринку з'явилися комбіновані корсети, що поєднували бюстгальтер і пояс. Вони підтримувались кількома легкими кісточками й заклали основу для майбутнього розвитку дротяних бюстгальтерів, які набули популярності саме в цей період [28, С. 56].

Рис. 1.9. «Тедді»,
б. 1930 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.10. «Тедді»,
Меггі Безансон де
Вагнер, б. 1920-ті р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.11. «Chemise»,
б. 1925 р..
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.12.
Жіночі підштаники,
б. 1928 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Сумки 1920-х років: ретикюлі, клатчі, декоративне оздоблення.

Відсутність кишень на легких сукнях 1920-х років надала сумкам особливого значення. Жінки стали більш активними і елегантними, ніж будь-коли раніше; вони працювали, подорожували, водили автомобілі, і без сумки, в якій можна було б носити губну помаду або сигарети, було важко уявити їхнє життя.

Денні сумки відзначалися компактністю та зручністю у користуванні. Вони виготовлялися з натуральної шкіри або міцних текстильних матеріалів, що забезпечувало довговічність виробів. За формою денні сумки найчастіше були прямокутними, квадратними або овальними. Короткі ручки дозволяли носити їх

у руці або під пахвою. Основною функцією таких сумок була практичність, проте вони також мали декоративні елементи у вигляді геометричних візерунків і орнаментів, що надавали їм виразності.

Вечірні сумки мали більш витончену конструкцію і слугували доповненням до святкового образу. Поширеними були клатчі та мішечки, виготовлені з дорогих тканин – оксамиту, шовку чи атласу. Вони часто прикрашалися вишивкою, бісером, перлами та блискітками, що підкреслювало урочистий характер аксесуарів. Декоративні мотиви вечірніх сумок були натхнені історичними культурами, зокрема єгипетською, а також складалися з геометричних форм [11].

Отже, денні сумки 1920-х років були зручними і практичними, пристосованими до активного способу життя жінок, а вечірні – більш витонченими, з дорогих матеріалів і зосередженими на деталях. Такий розподіл відображає зміни в соціальній ролі жінок і їхнє прагнення поєднувати комфорт і самовираження у повсякденному насиченому ритмі життя.

Рис. 1.13. Сумка через плече, бл 1920–29 рр.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.14. Сумка і губна помада, J.A.C. (maker), бл. 1929 р.
Музей Вікторії та Альберта, Лондон

Рис. 1.15. Reticule, бл. 1925 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Рис. 1.16. Гаманець, бл. 1920-ті р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США

Головні убори 1920-х років: тюрбани, клоші, форми, матеріали та декор. У 1907 році П. Пуаре, щоб підкреслити витягнутий силует своїх суконь у стилі Directoire, почав вводити в моду тюрбани та класичні бандо. Це стало початком популярності головних уборів, які повністю приховували волосся. Під час Першої світової війни з'явилися високі вузькі капелюхи з драпіруванням, що поєднувались із високими комірами. Широкі капелюхи теж залишались у моді, але мали більш стриману квадратну форму з глибокою посадкою на лобі.

Після війни зростає інтерес до історичних форм. Вдови носили капелюхи з вуалями, а згодом з'явилися дворогі та трирогі моделі для денного вбрання. У 1920 році поширюються екстравагантні «єгипетські капелюшки» з м'якої тканини, що імітували форму головних уборів фараонів і прикрашалися вишивкою, тюлем або пір'ям [12].

Початок другого десятиліття XX століття характеризувався розмаїттям форм, натхнених китайськими, турецькими, єгипетськими та східними традиціями. Модисти активно експериментували з різними етнічними та декоративними мотивами, поєднуючи їх у нових формах.

У 1920-х роках відомі модистки, зокрема М. Панізон і Мадам Агнес, розглядали капелюхи як повноцінні елементи модного образу. Символом десятиліття став клош – капелюх, який щільно облягав голову. Його виготовляли з фетру, тканини чи соломи, прикрашаючи вишивкою, бісером або стрічками.

Приблизно з 1925 року з'являються обтягуючі головні убори, натхненні шоломами гонщиків. Паралельно в моді залишаються романтичні «капелини» – широкополі солом'яні капелюхи, прикрашені квітами та стрічками, популярні на пляжі та влітку.

Близько 1926 року популярності набув баскський берет – його носили набік і прикрашали елегантною брошкою. У 1929 році він трансформувався у в'язаний капелюшок, який носили з костюмами. Спочатку пов'язаний із робітничим середовищем, цей головний убір став елементом елегантного костюму.

До кінця десятиліття капелюхи ставали меншими та складнішими за формою. Модні журнали, зокрема *Vogue Paris* (березень 1929 року), фіксували тенденцію до асиметрії. Клоші почали носити із зрізаними краями або з відкритим лобом. У моду повернулися вуалі, які надавали образу зрілості й елегантності, передбачаючи наступні зміни в жіночій моді [28, С. 58].

Рис. 1.17. Голова манекена, 1925 р. Музей Вікторії та Альберта, Лондон

Рис. 1.18. Капелюх зі стрічками. L'Art et la Mode, № 45, листопад 1924 р. Musée de la Mode et du Costume, Париж

Рис. 1.19. Капелюх, б. 1925–30рр. Музей мистецтв Метрополітен, США

Рис. 1.20. Капелюх, 1928 р. Музей мистецтв Метрополітен, США

1.5. Арт-деко і мода: новаторські постаті початку XX століття

Провідні естетичні тенденції, що сформували стиль Арт-деко в одязі, архітектурі, інтер'єрі, меблях, графічному дизайні, живопису, а також у кінематографі, театральних постановках, фешн-фотографії та модній ілюстрації, охопили широкий спектр мистецьких практик, поєднуючи декоративність з технологічним прогресом і прагненням до функціональності. Кожен із цих напрямів відіграв важливу роль у створенні візуальної мови епохи, яка відображала дух модернізації, урбанізації та зміни соціальних ролей.

На цьому тлі особливого значення набуває мода як засіб вираження індивідуальності та нового стилю життя. Тому роль та здобутки провідних дизайнерів і модельєрів 1910–1920 років, які заклали основи сучасної модної індустрії заслуговує детального аналізу. Їхня творчість відображала загальні культурні зрушення: від звільнення жіночого тіла від корсетів – до утвердження нових силуетів, що поєднували елегантність, зручність і експериментальну свободу.

Поль Пуаре – оновлення силуету та використання східних елементів у моді. Поль Пуаре став одним із провісників стилю Арт-деко в моді, ще до того, як він оформився як окремий напрям. Художнє чуття та вміння працювати з формою кутюрье дозволили йому створити одяг, що відображав нову естетику XX століття – сміливу, декоративну, але водночас конструктивно просту. У 1908 році він представив колекцію, натхненну одягом доби Першої імперії, яка

включала сукні прямого силуету з високою талією. Такі моделі стали важливим кроком у звільненні жінок від корсетів та ознаменували перехід до геометричних форм, характерних для пізнішого Арт-деко.

У пошуках нового стилю П. Пуаре звертався до естетики Сходу, зокрема японського кімоно, північноафриканського та близькосхідного кафтану, а також грецького хітона. Їхня проста конструкція на основі прямої лінії й прямокутних форм вплинула на крої його моделей, що відзначалися вільним силуетом і відмовою від жорсткої структурності. Кутюрье інтерпретував ці традиційні форми в дусі модерну, використовуючи розкішні тканини та насичену палітру. Його одяг поєднував декоративність і комфорт, водночас демонструючи нову естетику – візуально виразну, але конструктивно спрощену. Завдяки таким моделям П.Пуаре проклав шлях до нового бачення моди – позбавленої надмірного орнаменту, але сповненої виразного стилю [13].

Його пізніші роботи остаточно утвердили основи стилю Арт-деко у високій моді. Наприклад, біла атласна сукня, створена у 1911 році, була пошита з простого прямокутного полотна й нагадувала майбутні сукні-сорочки 1920-х років. Такий мінімалізм у крої супроводжувався сміливими поєднаннями кольорів і декоративними акцентами – як у жовто-чорній вовняній мантиї 1913 року. В основі цієї моделі лежав принцип деконструкції, натхненний кімоно, а її декоративна простота відображала ідеї фовізму, кубізму та функціонального дизайну. П.Пуаре був не просто модельєром, а справжнім митцем, який сприймав одяг як форму художнього самовираження. Його творчість заклала основи естетики, що пізніше стане характерною для стилю Арт-деко в моді [28, С. 11].

У 1911 році Пуаре здійснив тур Східною Європою зі своїми моделями та кравцем. Він відвідав відділ моди Wiener Werkstätte у Відні, де придбав велику кількість барвистих тканин. П. Пуаре був вражений принципами руху, згідно з яким художники, архітектори та дизайнери текстилю працювали разом, щоб створити гармонійне середовище для життя. Естетика Wiener Werkstätte, заснована на стилізації традиційних мотивів, була застосована до меблів,

текстилю, шпалер і моди. У цей момент П.Пуаре почав довгі стосунки з Wiener Werkstätte і використовував їхні тканини до кінця своєї кар'єри.

Повернувшись до Парижа, він створив Ательє Мартін, взявши на роботу ненавчених дівчат із робітничого класу для створення стилізованих мотивів у яскравих кольорах. Дизайни продавалися як шпалери, текстиль і штори. Він також відкрив першу парфумерну та косметичну майстерню, галерею та друкарню.

Коли в 1914 році почалася війна, П.Пуаре був у центрі моди та суспільного життя. Після цієї перерви в його кар'єрі він ніколи більше не працював у такому ж грандіозному масштабі. Звинувачений у надмірній театральності, кутюрье повільно покинув свою клієнтуру [28, С. 12.

Рис. 1.21. Коротка денна сукня, Поль Пуаре, 1923-1926 р. Музей Вікторії та Альберта, Лондон

Рис. 1.22. Мантия, Поль Пуаре, прибл. 1913 р. Музей Вікторії та Альберта, Лондон

Рис. 1.23. Вечірнє пальто від Поля Пуаре, 1912 р. Музей мистецтв Метрополітен, США

Рис. 1.24. Вечірня сукня, Поль Пуаре, 1921-1922 р. Музей Вікторії та Альберта, Лондон

Г. Шанель – поєднання комфорту, свободи руху та елегантності. Після Міжнародної виставки декоративного мистецтва в Парижі 1925 року термін Арт-деко увійшов у лексикон модерного дизайну. Цей напрям із його чіткими лініями, стриманістю та функціональністю ідеально резонував із модною філософією Г. Шанель. Уже з початку 1920-х років вона формувала стиль, що став утіленням естетики Арт-деко: простота, комфорт, відмова від надмірностей – усе це знайшло місце у її роботах, орієнтованих на сучасну, активну жінку [34].

Одними з найбільш монументальних досягнень Г. Шанель у цей період стали костюм Chanel та маленька чорна сукня (LBD), представлені в середині 1920-х років. Перший вражав строгою геометрією й новаторським підходом до

жіночого ділового образу, а другий перетворив чорний із кольору жалоби на символ універсальної елегантності. LBD швидко стала «демократичним» предметом гардероба, доступним і водночас стильним, що гармоніювало з духом Арт-деко та соціальними змінами.

Г. Шанель майстерно працювала з утилітарними тканинами – зокрема, твідом та вовною – що підкреслювало її прихильність до простоти, функціональності та комфорту. Її моделі натхненні ідеями чоловічого одягу: сорочками, матроськими топами, прямими лініями. Водночас вплив Арт-деко виявлявся не лише у формах, а й у мінімалістичних декоративних рішеннях, де конструкція одягу ставала головною прикрасою.

Г. Шанель зробила величезний внесок у масову моду, оскільки її прості, але елегантні фасони легко копіювалися та адаптувалися до виробництва, що робило її одяг доступним для широкого кола жінок. Окрім цього, вона популяризувала використання біжутерії як частини жіночого образу, роблячи акцент на тому, що елегантність не завжди потребує дорогих матеріалів. Її ідеї не тільки змінили моду того часу, але й заклали основи сучасного стилю, де комфорт та елегантність могли співіснувати [35].

Рис. 1.25. Сукня Габріель Шанель, бл. 1924 рік.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.26. Вечірня сукня, Габріель Шанель, бл. 1928 рік.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.27. Вечірня сукня, Габріель Шанель, бл. 1924-26 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.28. Денний ансамбль, Габріель Шанель, бл. 1926 рік.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Мадлен Віонне – косий крій і натхнення античною простотою. В золотий вік «haute couture» між 20-ми та 30-ми роками XX ст. на арені моди з'явилась жінка – кутюр'є, ім'я якої М. Віонне.

Стиль Арт-деко, який виник у 1920-х роках, характеризувався геометричними формами, розкішшю та прагненням до модернізації. М. Віонне інтегрувала ці елементи у свої роботи, зокрема через використання косого крою, що дозволяв тканині природно облягати тіло, підкреслюючи його лінії та рух. Вона брала ідеї чистих ліній та геометрії, але робила їх м'якими й природними, додаючи одягу елегантності. Віонне також експериментувала з глибокими вирізами та асиметричними деталями, що підкреслювало поєднання розкоші з модернізмом, властиве стилю Арт-деко [14].

М. Віонне змінила підхід дизайнерів до жіночої фігури. Уникаючи обмежень і жорсткості корсета, вона віддала перевагу вільним силуетам, які підкреслювали природні вигини жіночого тіла. Її захоплення грецькою скульптурою та класичними формами надихнуло її на творення нової форми крою [15].

Захоплюючись класичним одягом, модельєрка використала його простоту та потенціал драпірування. Вона також досліджувала можливості японського одягу та мистецтва орігамі. На початку 1920-х років вона спробувала викроїти цілу сукню за косою тканиною, до того часу ця техніка використовувалась лише для комірів та воланів. Сукня не тільки сиділа краще, але й відчувалась інакше. Сукні косого крою незабаром стали її візитною карткою [28, С. 32]. Це був визначальний момент в історії моди, оскільки він дозволив жінкам не лише виглядати елегантно, але й відчувати себе комфортно у святковому вбранні, маючи змогу вільно рухатись.

У період між Першою та Другою світовими війнами М. Віонне надавала перевагу використанню делікатних, високоякісних тканин, таких як шифон, муслін, сатин і оксамит. Ці матеріали ідеально відповідали її новаторському косому крою, забезпечуючи м'яке драпування, природну пластику силуету й ефект вільного руху тканини навколо тіла. Такий підхід гармонійно поєднувався

з естетикою арт-деко та втілював нові уявлення про комфорт і свободу жіночого одягу.

У своїх дизайнерських рішеннях М. В'юне активно використовувала декоративні елементи, проте завжди прагнула досягти гармонії між оздобленням і конструкцією виробу. Вона часто застосовувала вишукані орнаменти, серед яких помітні впливи античного мистецтва, зокрема грецькі мотиви, а також стилізовані графічні форми. Незважаючи на їхню виразність, ці декоративні засоби ніколи не переважали над архітектонікою силуету – навпаки, вони підкреслювали інноваційність крою, залишаючи його центральним естетичним елементом [36].

Рис. 1.29. Шифонова сукня з деталями оксамиту та тюлю, Мадлен В'юне, 1927 рік. Музей Les Arts Décoratifs, Франція.

Рис. 1.30. Коротка вечірня сукня з мотивами вишивки "павутина", Мадлен В'юне, 1927 рік. Музей Les Arts Décoratifs, Франція.

Рис. 1.31. Довга вишита вечірня сукня з мотивом «бант» з одного боку, Мадлен В'юне, 1924 р. Музей Les Arts Décoratifs, Франція.

Рис. 1.32. Вечірня сукня, Мадлен В'юне, 1925 рік. Музей мистецтва Метрополітен, США

Соня Делоне – кольорові композиції та художній підхід до текстилю.

Уродженка України Соня Терк у 1905 році переїхала до Парижа, де вивчала мистецтво й згодом вийшла заміж за художника Р. Делоне. У 1911 році, створюючи традиційне українське покривало для своєї новонародженої дитини, вона усвідомила, що принцип поєднання кольорових клаптів тканини має виразний художній потенціал. Цей підхід вона назвала «simultané» – техніка, натхненна абстрактним живописом, що згодом стала основою її дизайнерських експериментів з одягом. Разом із чоловіком вона розвинула напрям

симультанізму, який поєднував елементи кубізму й фовізму через контрастні кольорові форми. Цей стиль привернув увагу поета Г. Аполлінера, який у 1913 році назвав його «орфізмом» – новою течією в живописі, що підкреслювала ритм та динаміку [16].

Під час Першої світової війни вона жила з родиною в Іспанії, а після повернення до Парижа отримала велике замовлення на абстрактні тканини від ліонського виробника шовку, що дало змогу відкрити ательє разом із кутюр'є Ж. Геймом. Мисткиня розробила власну техніку вишивки з прорізами, базовану на традиційній угорській вишивці, поєднуючи вовняні й шовкові нитки в складних кольорових градаціях із додаванням чорного та білого. У 1925 році на Міжнародній виставці декоративного мистецтва в Парижі її «Бутик симультанізму», магазин із сукнями, пальтами, капелюшками, сумками, парасолями та інтер'єрними текстилями, став однією з найвизначніших подій виставки.

З 1926 року вона розробляла набивні тканини, натхненні орнаментикою й кольорами африканських, східних, слов'янських, античних та архаїчних культур. У її роботах простежується прагнення передати ритм і динаміку, що було характерно для конструктивістського підходу. Її захоплення танго, джазом і чарльстоном також втілювалося у композиційній побудові дизайнів, де візуальні ефекти передавали музику і рух.

С. Делоне активно створювала повсякденний, спортивний та пляжний одяг, який вирізнявся яскравими кольорами та абстрактними формами. Її кубістичні мотиви швидко увійшли в моду й стали символом естетики Арт-деко. Її творчість справила потужний вплив на тогочасних дизайнерів і проникла в широку моду, відображаючи авангардну сутність доби.

До кінця 1920-х років С. Делоне залишалася однією з найвпливовіших постатей у сфері тогочасної моди. Її новаторські підходи до кольору, форми та структури тканин стали невід'ємною частиною візуального коду стилю Арт-деко [28, С. 48].

Рис. 1.33. Жакет, Соня Делоне, 1924 рік. Музей моди і текстилю, Париж.

Рис. 1.34. Пальто, Соня Делоне, бл. 1925 рік. Музей Тіссена-Борнеміси, Мадрид.

Рис. 1.35. Піджак, Соня Делоне, 1928 рік. Музей Тіссена-Борнеміси, Мадрид.

Рис. 1.36. Пальто, Соня Делоне, 1924 рік. Музей моди міста Париж, Франція.

Жан Пату – розвиток спортивного стилю та практичної вишуканості. Однією з модних тенденцією для жінок 1920-х років став спортивний одяг, який уперше почали носити як повсякденний. Те, що довго було типовим лише для чоловіків, у двадцятих роках ХХ століття стало ознакою жіночої свободи та стилю. Важливу роль у популяризації цієї моди відіграв Ж. Пату, чий тенісні ансамблі, зокрема жовта спідниця та светр, стали іконами спортивної елегантності. Він був першим дизайнером, який втілював цей новий дух у моді, поєднавши трикотаж зі строгими лініями одягу воєнного часу, створив перший стильний спортивний одяг. Ж. Пату знайшов у особі Г. Шанель запеклого конкурента, обидва вони прагнули домінувати в цій новій сфері. Протягом десятиліття вони підтримували відкрите суперництво, яке, ймовірно, обох дуже надихало.

Найбільший вплив на спортивний стиль справила тенісистка С. Ленглен. Її легка сукня з коротким рукавом і бандо, створена Ж. Пату, поєднувала функціональність і витонченість, а її образ став надихаючим як на корті, так і в моді загалом. С. Ленглен стала не лише спортивною зіркою, а й однією з перших амбасадорок модного бренду [17].

Ж. Пату відкрив будинок моди, що спеціалізувався на створенні елегантного одягу для активного способу життя. У його колекціях можна було знайти комплекти для тенісу, верхової їзди, гольфу, прогулянок на яхті чи

риболовлі. Такий підхід сприяв модернізації повсякденного стилю, перетворивши спортивне вбрання на символ свободи, комфорту та смаку.

Після перших успіхів у Франції Ж. Пату організував модний конкурс у Нью-Йорку. Повернувшись додому з шістьма американськими моделями, він влаштував показ, який викликав резонанс як у Франції, так і в США, закріпивши за дизайнером статус інноватора і посла французької моди. Його роботи вирізнялися вишуканістю кольорової палітри. Якщо на початку кар'єри він віддавав перевагу чорному, то пізніше ввів до моди жовто-зелений тон, де жовтий ледь пробивався крізь зелений. Американська преса зауважувала, що зелений колір вважається містичним, що лише посилювало привабливість дизайнерських рішень. У 1930 році палітра змінюється знову – цього разу на стримані сірі та бежеві відтінки.

Спортивний одяг від Ж. Пату став не лише функціональним, а й мистецьким явищем. Його дизайн поєднував конструктивну чіткість, властиву Арт-деко, із практичністю. Прості лінії, вивірений крій і вдумливе використання кольору зробили ці речі втіленням сучасного стилю, що одночасно відповідав духу часу і мав високу естетичну цінність [18].

Рис. 1.37. Пообіднє
плаття, Жан Пату, бл.
1927 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.38. пляжний
одяг, Жан Пату, 1925 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.39. Сукня, Жан
Пату, бл. 1927 р.
Музей мистецтв
Метрополітен, США.

Рис. 1.40. Тенісне плаття,
Жан Пату, 1926 р.
Музей Вікторії та
Альберта, Лондон.

Джессі Франклін Тернер – етнічні мотиви й акцент на ручну працю.

Джессі Франклін Тернер (1881–1956) – видатна американська дизайнерка міжвоєнного періоду, яка відіграла важливу роль у формуванні стилю Арт-деко

в моді. Вона виросла на Середньому Заході США, почала кар'єру в універмазі, де спеціалізувалася на жіночій білизні. У 1922 році відкрила власний модний дім, ставши однією з перших американських дизайнерок, які створювали унікальні моделі без копіювання французьких тенденцій.

Її творчість вирізнялася поєднанням модерного крою з декоративністю, натхненною етнічними культурами. Дж. Тернер тісно співпрацювала з Бруклінським музеєм, важливою платформою для модних експериментів, та з етнографами С. Кюліном і М. де Кемпом Кроуфордом, що допомогло їй опрацювати нетрадиційні для американської моди джерела— зокрема костюми Центральної Азії, Середнього Сходу та Східної Європи. Вона була однією з небагатьох дизайнерок, які самостійно створювали текстиль для своїх моделей, застосовуючи ручне фарбування та витончені орнаменти [19].

У 1920-х роках, коли інтерес до орієнталістських мотивів і стилю Арт-деко досягнув піків, Дж. Тернер інтегрувала екзотичні орнаменти, геометричні мотиви та яскраві кольори у свої колекції. Відомою є її інтерпретація пташиного орнаменту, запозиченого з узбецької блузки, що зберігалася у фондах музею, — на основі цього мотиву було створено тканину для кількох виробів, три з яких нині зберігаються в колекції Метрополітен-музею. Особливою стала її помаранчева сукня для чаювання, яка демонструє гармонійне поєднання світових впливів з елегантністю та стриманістю Арт-деко. Тернер активно рекламувала свої роботи у престижних виданнях, таких як *Vogue*, підкреслюючи майстерність та художню цінність одягу. Вона також впроваджувала принцип індивідуальності у моду, створюючи одяг, який підкреслював особистість жінки, а не лише слідував тенденціям.

Завдяки цьому підходу її творчість сприяла міжнародному розвитку моди міжвоєнного періоду, зробивши її більш різноманітною, естетично багатогранною та відкритою до культурного діалогу. У 1942 році Дж. Тернер завершила кар'єру, залишивши вагомий спадщину в історії американського дизайну та приклад інтеграції Арт-деко в світову моду [35].

Рис. 1.41. Сукня, Джессі Франклін Тернер, 1925-1930 рр.
Колекція костюмів Бруклінського музею в Метрополітен-музеї, США.

Рис. 1.42. Вечірня сукня, Джессі Франклін Тернер, 1920 рік.
Колекція костюмів Бруклінського музею в Метрополітен-музеї, США.

Рис. 1.43. Вечірня сукня, Джессі Франклін Тернер, 1920 рік.
Колекція костюмів Бруклінського музею в Метрополітен-музеї, США.

Рис. 1.44. Сукня «Негліже», Джессі Франклін Тернер, 1928 рік.
Музей мистецтв Метрополітен, США.

1.6. Інтерпретація Арт-деко в роботах провідних модельєрів 1920-х років

Загальний аналіз стилю Арт-деко в моді міжвоєнного періоду дозволяє визначити його як естетичний напрямок, що поєднує розкіш, новаторство та декоративну виразність. Цей стиль відобразив загальні тенденції епохи до геометризації форм, симетрії, застосування яскравих контрастів і благородних матеріалів. Важливою особливістю Арт-деко стало також використання екзотичних і архітектурних мотивів, що інтегрувалися у модні образи.

Провідні модельєри того часу – Ж. Ланвен, П. Пуаре, Г. Шанель та інші – по-різному трактували ці принципи, адаптуючи їх до власного бачення сучасної жіночності. У колекціях кожного з них простежується унікальна інтерпретація форм, силуетів та декоративних елементів у межах спільної естетики. Для узагальнення та наочного порівняння характерних рис Арт-деко у творчості цих дизайнерів в роботі застосовано порівняльний підхід, який демонструє ключові риси одного зразка одягу від кожного з них (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика основних проявів
Арт-деко в творчості моельєрів 1920 рр.

Виріб	Основні характеристики			
	Вплив арт-деко	Силует та форма	Тканина та текстура	Принт та декоративні елементи
	П. Пуаре. Сукня відображає розкішність та екзотичність, характерну для стилю, з орієнтацією на витонченість та візуальну драматичність.	Пряма форма з трохи розкльошеним низом, що підкреслює жіночий силует і додає легкості.	Тканина виглядає легкою та повітряною, що відповідає стилю Пуаре, який часто використовував розкішні й плавні матеріали, як-от шовк чи оксамит. Це надає сукні ефекту руху та легкості, що підкреслює романтичний характер дизайну.	Має квітковий принт і оздоблення пір'ям, що підкреслює розкіш та драматизм образу
	Г. Шанель. Відображає мінімалістичну естетику арт-деко, з акцентом на чисті лінії та елегантність.	Прямий, простий силует із вузьким ремнем, що створює акцент на талії, надаючи образу стриманості.	Основний матеріал сукні — чорне вовняне джерсі, що було інноваційним вибором для денного одягу. Джерсі, яке зазвичай використовували для білизни або спортивного одягу, Шанель адаптувала для модних суконь, додаючи комфорту та рухливості.	Чорний колір без принта, з ремнем як єдиним акцентом; це відображає функціональність і елегантність, характерні для ранніх творів арт-деко.

	М. Біоне. Має чіткий вплив арт-деко через асиметричні лінії та складні деталі, що підкреслюють динамізм і театральність.	Облягаючий верх з плавним переходом у драпіровку на талії, що створює витончений і трохи асиметричний силует.	Сукня виготовлена з шифону, що створює ніжний, прозорий ефект. Оксамит надає розкішного контрасту, додаючи глибини та текстури. Тюль забезпечує легкість і об'єм, не обтяжуючи загальний вигляд виробу.	Металеві відтінки та хвилеподібний орнамент на тканині додають сукні витонченості й шарму, створюючи візуально привабливий та елегантний образ.
	С. Делоне. Мінімалістичний підхід з ознаками стилю арт-деко в стриманих лініях і плавних переходах кольору.	Прямий і строгий силует, що надає витонченості та впевненості; довжина трохи нижче колін.	Пальто виготовлене з бавовни та вовни, що забезпечує йому як текстурну різноманітність, так і комфорт. Ці матеріали також добре поєднувалися з багатими текстурами, характерними для одягу епохи арт-деко.	Відсутність яскравого принта; градієнтний перехід кольору створює цікавий візуальний ефект замість принтів.
	Ж. Пату. Чітко виражений арт-деко стиль у вигляді геометричного декору на грудях і стегнах, фасоні.	Прямий, напівприталений силует, який створює стрункий ефект і візуально витягує фігуру.	Виріб, ймовірно, виготовлений із легких і дихаючих тканин, таких як шовк або бавовна, що забезпечували зручність і рухливість спортсменки.	Геометричний декор, який характерний для арт-деко, з акцентом на простоту та симетрію.
	Дж. Тернер. Легкий натяк на арт-деко в елегантності та витончених формах, проте домінують м'які лінії та простий крій, що додає сучасного стилю.	Вільний, струмуючий силует із драпіруванням і акцентом на талії, накидка створює додаткову грайливість.	Шовк, легка, гладка тканина, що добре тримає форму драпірування.	Відсутній помітний принт; основний акцент на драпірування та яскравий колір тканини.

Проведений аналіз епохи Арт-деко дозволив окреслити ключові художні та стилістичні особливості, які сформували естетичну основу моди 1920–1930-х років. Визначено, що стиль Арт-деко вирізняється поєднанням розкоші та стриманості, геометризації форм та декоративного оздоблення, активним залученням етнічних і екзотичних мотивів, новітніх матеріалів і технік оздоблення. Значну роль у становленні та популяризації стилю відіграли провідні модельєри того часу, кожен із яких інтерпретував Арт-деко відповідно до власного творчого бачення, що сприяло збагаченню його візуальної мови.

Висновки до розділу 1

У роботі проведено детальний аналіз модних тенденцій епохи Арт-деко, що охоплює не лише стиль одягу, а й аксесуари, ювелірні вироби, архітектуру тощо. Вивчено характерні особливості дизайну, кольорові рішення та матеріали, які формували унікальний образ цього періоду. Аналіз здійснено з урахуванням історичного контексту та культурних процесів, які впливали на розвиток моди, а також способів, якими ці тенденції трансформуються та інтегруються у сучасний дизайн одягу та стиль життя.

Детальне вивчення одягу, аксесуарів, головних уборів і спідньої білизни міжвоєнного періоду дало змогу глибше зрозуміти потреби, смаки та соціокультурні установки тієї епохи. Окрема увага була приділена трансформації жіночого силуету, еволюції функціонального та естетичного підходів до крою, а також впливу історичних подій на моду.

Отримані знання та висновки слугуватимуть концептуальною та візуальною базою для подальшої розробки авторської колекції одягу. На основі проведеного аналізу можна сформулювати чітке розуміння того, як адаптувати риси Арт-деко до сучасного контексту, поєднуючи історичну спадщину з актуальними потребами ринку. Це дозволить створити художньо цілісну та водночас функціональну колекцію, орієнтовану на сучасного споживача – активну, візуально чутливу особистість, яка цінує естетику й індивідуальність.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ

До розробки колекції модного вбрання на основі адаптації образно-проектних рус будь-якого комплексного першоджерела можливо перейти лише після всебічного аналізу теоретичного матеріалу, здійсненого в межах першого розділу. Дослідження базувалося на широкому колі джерел – як історичних, так і сучасних – із залученням актуальних тенденцій моди, що дало змогу глибше осягнути художність стилю Арт-деко. Такий підхід дозволив вивчити першоджерело в його культурному, естетичному та соціальному контекстах, аби в подальшому переосмислити його через призму сучасного дизайну.

2.1. Аналіз впливу стилістики 1920-х років на формування сучасних модних тенденцій

Мода є циклічною, і сьогодні відбувається відродження естетики 1920-х років. Вільні сукні із заниженою талією, багатошарові прикраси та короткі стрижки знову набули актуальності. Однак це не просто повторення трендів, а відображення соціальних змін, подібних до тих, що відбувалися століття тому.

Після Першої світової війни та пандемії іспанського грипу жінки почали активно долучатися до професійної сфери, що вимагало функціонального, але водночас елегантного одягу. Подібна ситуація спостерігається і сьогодні: пандемія COVID-19 та війна в Україні суттєво змінили життя жінок, які поєднують кар'єру, волонтерство та родинні обов'язки. Це зумовило потребу в одязі, що поєднує практичність, комфорт і виразність.

У сучасному дизайні переосмислюються ключові елементи історичного одягу, зокрема силуети, матеріали та оздоблення. Вони трансформуються відповідно до нових технологій та запитів споживачів. Серед найизначніших характерних риси, які запозичено з моди 1920-х років і адаптовано в сучасному одязі, необхідно наголосити на таких:

- сукні з заниженою талією або прямого силуету – не обмежують рухів, забезпечують свободу і підходять для активної повсякденності;
- мереживо – надає образу м'якості, використовується для створення легких акцентів без перевантаження форми;
- торочки – додають динаміки, підкреслюють рух та ритм тіла, використовуються на сукнях, спідницях, верхньому одязі і аксесуарах [20];
- прозорі тканини – створюють ефект легкості та відкритості, дозволяють поєднувати різні фактури і форми у багат шаровому одязі;
- геометричні візерунки – формують структурність образу, підкреслюють ритм і дозволяють варіювати кольори й форми;
- блискучі тканини – стали важливою тенденцією, додаючи образам розкоші та святковості; тканини, як сатин, шовк та металізовані матеріали, додають глибини та текстури одягу, привертаючи увагу до деталей і форми; блискучі елементи в поєднанні з мінімалістичними стилями дозволяють створити вишукані, але сміливі образи для будь-якої події [21].

Вивчення актуальних модних тенденцій дозволяє створити варіативні ряди ескізів для майбутньої колекції, які поєднують ключові риси сучасного дизайну з індивідуальними уподобаннями споживача. Адаптація цих елементів забезпечує гнучкість у створенні образів, що відображають не лише модні напрями, але й відповідають конкретним потребам цільової аудиторії.

Цей підхід дозволяє реалізувати концепцію колекції, яка виражає особистість і стиль споживача, підкреслюючи його унікальність. Завдяки комбінуванню різних елементів і технік можна створити моделі, що відповідають вимогам часу, зберігаючи елегантність, функціональність та індивідуальність кожного образу. Визначені для розробки колекції в системі «індивідуальний гардероб споживача» результати подані у вигляді таблиці морфологічних ознак. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

**Матриця морфологічних ознак сучасного Арт-деко, що
відповідають напрямку моди**

Шифр ознаки	Назва ознаки	Варіанти ознаки
1	2	3
1	Ознаки форми	
1.1	Ступінь об'ємності	напівприлеглий
1.2	Силует	прямий
1.3	Рівень довжини	міди, максі
2	Ознаки конструкції	
2.1	Вид покрою рукава (для плечового одягу)	вшивний, або відсутній
2.2	Лінії членування основних деталей	горизонтальні, діагональні
2.3	Конструктивно-декоративні елементи	драпірування, рельєфи
3	Декоративні елементи	вишивка, принт
4	Види оздоблення	комбінування фактур, вишивка

2.2. Візуальна концепція: створення мудборду

Мудборд (від англ. mood board) – це візуальний інструмент, який широко використовується у сфері дизайну як засіб збирання, структурування та презентації візуальних асоціацій, натхнення й ідей. Він допомагає сформулювати напрям розвитку колекції, зібравши на одному полі образи, кольори, матеріали й інші елементи, пов'язані з темою. Хоча процес створення мудборду має креативний характер, дослідження показують, що більш глибоке усвідомлення його етапів може сприяти формуванню змістовнішої та концептуально сильнішої візуальної платформи, яка, своєю чергою, стимулює появу якісних дизайнерських рішень.

Мудборди часто включають не лише зображення, а й матеріальні об'єкти, що мають тактильні або символічні властивості, пов'язані з темою – наприклад, зразки тканин, каміння, елементи декору. Завдяки цьому вони є не лише

інструментом візуалізації, а й способом формування дизайнерського бачення. У контексті модного дизайну їх застосовують для розробки стилістичного напрямку, палітри кольорів, текстур, орнаментів та емоційного настрою колекції [37].

У рамках порведено поєктування було створено мудборд, натхненний стилем Арт-деко та образом сучасного споживача – викладачки музики, яка вечорами грає на саксофоні в барі. Композиція поєднує світлу частину – побут героїні, де присутні дзеркало в стилі Арт-деко, ліжко, лампа, ноти, а також темнішу, більш яскраву сторону, де візуалізовано її нічне життя: саксофон, мікрофон, карта, аксесуари, косметика. Кольорова палітра мудборду поєднує теплі глибокі відтінки – винний, мідний, бурштиновий та темно-цегляний. Для балансу додаються світлі кольори: кремовий, пісочний і світло-бежевий. Разом вони створюють відчуття затишку, тепла та вишуканості, що добре передає настрій стилю у реаліях споживача. Естетика Арт-деко читається через геометричні орнаменти, блискучі поверхні, перли, інтер'єрні деталі та предмети в ретро-стилі.

Мудборд став основою для подальшої розробки ескізних рядів колекції, сформувавши не лише візуальну основу, а й емоційний настрій, необхідний для інтерпретації джерела в актуальну дизайнерську пропозицію, що відповідає ритму сучасного споживача. (рис. Б.1)

2.3. Визначення типу та образу споживача

У сучасних умовах мода перестала бути лише елементом зовнішнього вигляду – вона стала засобом самовираження, способом взаємодії особистості із суспільством. Через одяг людина не тільки адаптується до нових соціальних і культурних умов, а й транслює свої цінності та погляди. Мода виступає інструментом самореалізації, який дає можливість бути частиною суспільства, зберігаючи власну ідентичність [38].

Завдяки розмаїттю стилів кожен може знайти щось, що підкреслить його характер, світогляд або приналежність до певної субкультури. Крім того, у світі

моди зростає роль технологій, зокрема 3D-друку та цифрового дизайну, що відкриває нові можливості для створення інноваційного одягу. Таким чином, сучасна мода – це не лише тренди, а й спосіб комунікації, який поєднує минуле, сучасність і майбутнє, впливаючи на культуру та суспільство [22].

Це безпосередньо пов'язано з образом цільового споживача представленої колекції. Це жінка віком 27–32 років, яка поєднує професійну діяльність у сфері музики з творчим самовираженням. Вона працює викладачем у музичній школі, де навчає дітей грі на музичних інструментах і співу, а у вечірній час виступає в барах як співачка та саксофоністка. Її професійна діяльність та спосіб життя формують специфічні вимоги до гардероба, який має відповідати як естетичним, так і функціональним потребам. Споживачка є життєрадісною, активною жінкою, яка наразі не має дітей і всю свою енергію спрямовує на улюблену справу. У повному обсязі тип і образ споживача можна визначити, спираючись на узагальнені характеристики, наведені в таблиці 2.2.

Захоплення епохою 1920-х років, зокрема стилем Арт-деко, знаходить вираз у виборі одягу: переважають прямі силуети, занижена лінія талії та акцентні горловини незвичних форм. Її вбрання поєднує елементи історичного стилю з сучасними тенденціями, забезпечуючи баланс між візуальною привабливістю та комфортом.

Зовнішній вигляд характеризується світлим волоссям, карими очима, високим зростом та гармонійними пропорціями, що формують елегантний, але не перевантажений образ. Догляд за собою та увага до деталей є важливою складовою стилю.

Споживачка віддає перевагу аксесуарному ряду з витонченими та лаконічними формами; найчастіше вона обирає капелюхи, хустки або головні убори, оздоблені декоративними елементами – перлинами чи мереживом.

Окрім музичної діяльності, важливе місце у стилі життя займають подорожі, зокрема морські круїзи, які дають змогу відкривати нові культури та архітектурну спадщину. Інтерес до театру, мистецьких галерей і кінематографа 1920-х років формує естетичні уподобання та особистий смак.

Житловий простір також поєднує стилістику Арт-деко з сучасними інтер'єрними тенденціями. В інтер'єрі гармонійно міксуються вінтажні елементи – меблі з дерева, геометричні дзеркала, латунні акценти – з більш легкими та мінімалістичними сучасними деталями. У текстилі використовуються якісні тканини – шовк, сатин, оксамит, бавовна. Колірна палітра побудована на основі світлих пастельних відтінків – кремового, пудрово-рожевого, молочного, світло-бежевого, які періодично доповнюються насиченішими тонами – винним, гірчичним, мідним або темно-синім. Такий інтер'єр створює атмосферу комфорту, естетики й натхнення, підкреслюючи натуру власниці.

Таблиця 2.2

Ознаки групи споживача – молоді жінки, віком від 27-32 роки

Група ознак	Назва ознаки	Варіанти ознаки
1	2	3
Антропоморфологічні ознаки статури	Вікова група	молода доросла жінка
	Зріст (Р)	170-175
	Обхват грудей третій (ОГІІІ)	ОГІІІ-86
	Обхват стегон (ОБ) або обхват талії (ОТ)	ОБ-96 ОТ-68
	Повнотна група	Третя повнотна група
	Тип пропорцій тіла	ектоморф
	Форма ніг	прямі
Емоційно-психологічні ознаки особистості	Тип темпераменту	сангвінік
	Ставлення до моди	слідкує за сучасною модою і міксує її зі своїми уподобаннями
	Уподобання щодо стилю в одязі	заснований на стилі Арт-деко
	Уподобання щодо кольорової гами матеріалів	використовує і яскраві і пастельні кольори
Соціально-демографічні ознак	Місце проживання	передмістя мегаполісу
	Вид діяльності	вчителька музики , співачка
	Рівень матеріального забезпечення	вище середнього

2.4. Тематика та функціональне призначення колекції на основі стилістики Арт-деко

Закладена концепція колекції передбачає інтеграцію визначних стилістичних рис моди 1920-х років у сучасний ритм життя. В назвах кожного блоку відображено смислове навантаження та функціональне призначення виробів, що формують цілісну систему гардероба, адаптовану під потреби сучасної жінки.

Колекція представляє собою гармонійне поєднання історичних референсів та актуальних дизайнерських рішень, втілених у різнопланових образах для повсякденного життя, роботи, дозвілля та сценічних виступів. Такий гардероб надає споживачці не лише естетичного задоволення, а й відчуття впевненості, свободи самовираження та емоційної цілісності – через одяг, що відповідає її стилю життя, характеру та внутрішньому світу. Тож, розглянемо кожен блок колекції окремо та з'ясуємо, для чого саме він призначений.

1. Призначення першого блоку «Casual Style». Підійде для прогулянок містом, походів у магазин, зустрічей із друзями чи візитів до кав'ярні.

2. Призначення другого блоку «Romantic Look». Призначений для виходів у вечірні кафе, відвідування арт-просторів або інших неформальних заходів.

3. Призначення третього блоку «Office Wardrobe». Розрахований на роботу в музичній школі, проведення занять чи участь у подіях, пов'язаних із професійною діяльністю.

4. Призначення четвертого блоку «Home Comfort». Підійде для перебування вдома, занять улюбленою справою або відпочинку в спокійній обстановці.

5. Призначення п'ятого блоку «Cruise Capsule». Призначений для подорожей, круїзів, екскурсій чи відпочинку на природі.

6. Призначення шостого блоку «Performance Outfit». Підходить для вечірніх виступів у барах, музичних клубах або невеликих концертних локаціях.

2.5. Інтерпретація творчого джерела через формування силуету

Формування загального стилістичного рішення образу. Велика кількість силуетних і стилістичних рішень були інтерпретовані з першоджерела – стилю 1920-х років, Арт-деко. Стилю притаманні прозорі та напівпрозорі тканини, мереживо, блиск, легкість, витонченість, елегантність з елементами розкоші.

Образи вирізняються цілісністю, гармонійним поєднанням тканин і деталей, легкістю форм та продуманим виглядом. Вони передають настрій вишуканості й сучасної інтерпретації стилю.

Асортимент колекції охоплює різні елементи гардероба, серед яких основний акцент зроблено на сукнях прямого силуету із заниженою талією, без рукавів або з мінімальними рукавами – це один із характерних силуетів періоду Арт-деко. Проте, колекція не обмежується лише цим фасоном. До неї також входять спідниці, брюки, светри, топи та жакети, які відображають стилістику 1920-х років, але водночас зберігають актуальність для сучасного гардероба.

Поєднуючи ці речі між собою, можна створювати різноманітні образи для різних життєвих ситуацій. Наприклад, светр у парі з прямими брюками підходить для повсякденного стилю, тоді як сукню з легких тканин можна доповнити аксесуарами й перетворити на вечірній образ. Спідниці добре поєднуються як із базовими топами, так і з більш акцентними елементами, що дозволяє створювати як стримані образи для роботи, так і більш яскраві – для прогулянок або подій. Речі з колекції легко комбінуються між собою, дозволяючи адаптувати стиль під різні призначення без втрати загальної стилістичної цілісності.

Силуетні форми. Після дослідження форм і силуетів 1920-х років можна виділити кілька основних типів силуетів, характерних для цього періоду. У моді періоду Арт-деко, використовувались силуети, що мали прості форми й не обмежували рухи. Найбільш поширеним був прямокутний силует – плечі, талія і стегна мали приблизно однакову ширину. Також були популярні сукні зі спущеною талією, де лінія талії зміщувалась ближче до стегон. За формою такі

сукні нагадували два прямокутники, або квадрат угорі й видовжений прямокутник унизу.

У верхньому одязі зустрічався Т-подібний силует – широкі плечі та вузький низ. Також використовувався трапецієподібний крій, що розширювався донизу. Окремо варто відзначити силует витягнутого ромба – з легким розширенням у зоні стегон і звуженням донизу.

Ці форми були взяті за основу в колекцію та переосмислені з урахуванням сучасних підходів до дизайну (рис. Б. 2).

Використані матеріали. У період Арт-деко в моді використовувалися як важкі, розкішні тканини (оксамит, шовк, сатин), так і легкі, більш практичні матеріали, наприклад, шифон, крепдешин, батист, трикотаж і прозорі тканини. Популярністю користувалися блискучі та фактурні поверхні, вишивка, мереживо, а також поєднання матових і глянцеви́х фактур.

У створенні колекції були використані тканини, що є доступними на сучасному ринку та водночас відповідають тематиці й стилістиці періоду 1920-х років. Це котон, атлас, сітка, жаккард, гіпюр, органза, шифон та інші. Такі матеріали передають характер епохи через гру фактур, напівпрозорість, пластичність і здатність створювати як м'які, так і більш структуровані силуети. Вибір тканин базувався на поєднанні стилю Арт-деко з сучасними технічними можливостями та актуальними тенденціями.

Колористичне рішення. Для створення колекції була обрана м'яка, світла палітра з переважанням легких пастельних відтінків. Такий підхід допоміг показати іншу сторону стилю Арт-деко – не лише знайомі темні та насичені кольори, а й щось більш живе, повітряне та світле. Пастельні відтінки допомагають створити спокійні, витончені, але водночас виразні образи, які добре виглядають і підходять для сучасного щоденного життя, адже, згідно з дослідженнями з психології кольору, такі тони асоціюються з відкритістю, м'якістю та емоційним комфортом [39].

Водночас, у деяких блоках колекції, зокрема в «Performance Outfit» та «Office Wardrobe», були використані й темні, глибокі кольори – такі як бордовий

і темно-синій. Вони краще підходять для вечірніх виходів, створюють більш насичений і емоційний вигляд. Темна палітра кольорів традиційно асоціюються з глибиною, серйозністю та драматизмом, тому їх часто застосовують у сценічному або офіційному контексті, де важливо досягти сильного візуального ефекту.

Загалом кольорова гама колекції поєднує риси, характерні для епохи джерела, з практичністю, універсальністю та стилістикою, яка відповідає уподобанням сучасного споживача (рис. Б. 3).

Оздоблення й текстури. У колекції були використані різні за текстурою тканини – як прозорі, так і щільні, а також матеріали з матовими і глянцевиими поверхнями. Це поєднання допомогло зробити образи більш виразними та різноманітними. Завдяки контрасту фактур кожна модель виглядає цікавою, має свій характер і візуальну глибину. Таке рішення добре працює у межах теми, адже показує, скільки різних підходів і деталей можна взяти з епохи 1920-х років і адаптувати їх у сучасному дизайні. Це демонструє, що історичне джерело натхнення не обмежує, а навпаки – дає багато варіантів для сучасного переосмислення.

Оздоблення також стало важливою частиною задуму. На ескізах були передбачені деталі вишивки, декоративного бісеру, імітації перлів, мережива та малюнків по тканині. Деякі з тканин уже мають цікаву поверхню – наприклад, шифон з люрековими смужками або жакард із візерунком, тому додаткові прикраси не завжди потрібні, бо сам матеріал вже створює потрібний ефект.

Образно-естетичне доповнення: аксесуари, зачіска та візаж. Якщо розглядати створені образи з урахуванням обраної теми, чудовим доповненням до них стають аксесуари у вигляді головних уборів – це пов'язки на голову, хустки, декоративно оздоблені капелюшки, обручі, шпильки та інші елементи, що допомагають завершити образ і підкреслити стиль (рис. Б. 4).

У споживачки коротка зачіска, яка хоч і здається простою, але дозволяє кожного разу укладати волосся по-новому або доповнювати його цікавими декоративними елементами. Коротке волосся стало популярним саме у період Арт-деко, і сьогодні воно не менш актуальне – воно практичне, зручне, але не обмежує можливості для стилізації.

Якщо говорити про макіяж, у повсякденному житті споживачка надає перевагу природному вигляду – легкий тон, акцент на рум'яна, що надають обличчю свіжості та яскравості, і мінімум декоративної косметики. Проте для образів блоку «Performance Outfit» вона обирає більш виразний, яскравий макіяж. Це потрібно для того, щоб обличчя було помітним з відстані під час виступів, а також щоб посилити загальний візуальний ефект сценічного образу – зробити його більш емоційним, виразним і запам'ятовуваним.

Рис. 2.1. Осмислення та інтерпретація характерних рис стилю Арт-деко в процесі створення авторської колекції

На рисунку 2. 1 представлено візуалізацію процесу трансформації характерних рис стилю Арт-деко в дизайнерські рішення сучасної колекції. У цьому зображенні показано, як такі ключові складові, як силует, орнамент, декоративність і багатство фактур, були адаптовані до сучасного контексту. Ілюстрація демонструє, як історичні джерела надихнули на створення форм, оздоблення та загальної композиції образів.

2.6. Структура колекції

Перший блок колекції – «**Casual Style**» – складається з шести моделей, які охоплюють базовий асортимент жіночого одягу для щоденного використання (рис. 2. 2). Представлені як прості силуети, так і більш складні образи. Під час розробки моделей використовувалися зображення тканин різної фактури – від легких і пластичних до в’язаних – з метою передати функціональні та стилістичні особливості виробів.

Кольорова гама блоку включає м’який рожевий, синій, блакитний та коричневий кольори. Вибір здійснено з урахуванням їх візуального впливу та асоціативних характеристик. Пастельні відтінки мають нейтральний та спокійний вигляд, синій створює стриману тональність, а коричневий забезпечує візуальну збалансованість і доповнює палітру.

Рис.2.2. Перший блок «Casual Style»

Блок «**Romantic Look**» представлений винятково сукнями, що варіюються за довжиною, фактурою та орнаментальними елементами. У моделях застосовано як геометричні, так і стилізовані рослинні орнаменти. Форми суконь переважно м’які, з вираженою плавністю ліній та візуальною легкістю. Образи

мають повітряний, делікатний характер, що підсилює загальну романтичну концепцію блоку (рис. 2. 3).

Колористичне рішення побудоване на світлій пастельній палітрі: пастельно-зелений, м'ятний, рудо-коричневий, персиковий та білий кольори. Такі відтінки сприяють формуванню спокійного, м'якого настрою. Також у деяких моделях використано яскраво-жовті акценти – в орнаментах або аксесуарах – для створення контрасту та візуального акценту.

Рис.2.3. Другий блок колекції «Romantic Look»

Блок «**Office Wardrobe**» складається з багат шарових образів, які вирізняються складною побудовою та поєднанням різних елементів. Усі моделі мають чітко продуману структуру та акцент на практичності. Для візуалізації використовувалися тканини з різною фактурою – від легких і м'яких до щільних і структурованих. Це дає змогу показати можливість адаптації одягу до різних сезонів і умов використання.

Колористична палітра блоку є розширеною і охоплює як темні насичені відтінки (бордовий, коричневий, темно-синій), так і світлі, спокійні тони (блід-жовтий, рожевий, сірий, білий). Таке розмаїття кольорів обумовлено тим, що робочий гардероб має бути універсальним. Він має відповідати як більш офіційним, так і буденним ситуаціям. Крім того, поєднання різних кольорів дозволяє створювати візуально цікаві композиції, зберігаючи баланс між строгістю та комфортом.

Рис.2.4 Третій блок колекції «Office Wardrobe»

Блок «**Home Comfort**» розроблений з урахуванням зручності та легкості носіння у побуті. У ньому представлені піжамні комплекти, виконані в м'яких пастельних відтінках – бежевому, ніжно-блакитному та рожевому, які доповнені акцентами чорного кольору для контрастності та гармонійності образів.

У цьому блоці застосовано легкі, струменисті матеріали, що забезпечують комфортну посадку та свободу рухів. Декоративні елементи з мережива та гіпюру додають виробам делікатності й витонченості, одночасно зберігаючи функціональність та практичність для повсякденного використання вдома.

Рис.2.5. Четвертий блок колекції «Home Comfort»

Блок «**Cruise Capsule**» створений для подорожей і відпочинку в умовах теплого клімату, зокрема для круїзів і поїздок до туристичних морських регіонів. Матеріали в цьому блоці різноманітні, але основний акцент зроблено на прозорих або напівпрозорих тканинах. Вони дозволяють тілу дихати і забезпечують комфорт навіть у спекотну погоду.

Колірна палітра блоку поєднує світлі відтінки, а також яскраві кольори. Таке поєднання створює баланс між легкістю та виразністю образів. Світлі кольори передають відчуття свіжості та легкості, що важливо під час відпочинку, а яскраві відтінки додають енергії і позитивного настрою.

Рис.2.6. П'ятий блок колекції «Cruise Capsule»

Блок **«Performance Outfit»** вирізняється серед інших використанням глибокої та насиченої кольорової гами. У ньому поєднуються яскраві, приглушені та темні тони, що дозволяє створити ефектні, контрастні образи, які добре працюють на сцені. Основними кольорами є жовтий, темно-синій і бордовий, а вже на їх основі побудована розширена палітра з подібними відтінками.

У цьому блоці використовуються щільні та фактурні тканини, які добре тримають форму, вкладаються в складку і підходять для створення виразних сценічних образів. Декоративні елементи у вигляді золотих деталей додають відчуття урочистості та розкоші, що характерно для стилістики сценічного костюма. Такий підхід дозволяє створити виразні, драматичні силуети, які привертають увагу.

Рис.2.7 Шостий блок колекції «Performance Outfit»

2.7. Вибір моделей для виконання у матеріалі

Моделі колекції, обрані для реалізації в матеріалі, найточніше відображають характерні риси колекції та демонструють її концептуальні засади (рис. 2. 8). Ці образи поєднують силует, декоративність, багатство фактур та стилістичну орієнтацію на моду 1920-х років. У подальшому розборі розглянемо джерела натхнення – дизайнерів, модні дома та ілюстративні приклади періоду Арт-деко, що мали вплив на створення кожної моделі.

Перший образ, обраний з блоку «Performance Outfit», має оригінальний виріз горловини. Його форма не запозичена з історичних прикладів, а була розроблена в процесі макетування. Цей виріз логічно вписався в загальну структуру виробу, додаючи образу виразності та сучасної риси. Низ сукні – це об’ємна спідниця з цупкої сітки, що тримає форму. Натхненням для її створення стали історичні приклади моделей зі схожим композиційним рішенням: стриманий верх і динамічний, ефектний низ. Одним з образів, що послуговував натхненням, була сукня з ілюстрації під назвою “Art – Goût – Beauté. Feuilletts de

l'élégance féminine” (Noël 1928, No. 100, p. 38). Модель з цього джерела також демонструє простий ліф і декоративно вирішену нижню частину (рис. Б. 5).

Другий образ належить до блоку «Cruise Capsule». Це максі сукня асиметричного крою, виконана з м'якої, струмкої тканини жовтого кольору. Її легкість і плавність стали основою для вибору стилістичної аналогії – сукні, створеної П. Пуаре, яку проілюструвала маловідома французька художниця Сімона А. Пюже у 1914 році (рис. Б. 6). Цей зразок має схожі риси: вільний крій, довжину та витонченість. Саме така форма дозволяє створити відчуття невагомості та свободи – ключових якостей, притаманних відпочинковому образу.

Третій образ узято з блоку «Casual Style». Він представлений сукнею з пишною спідницею, яка має численні фалди й рюші. Колористичне рішення базується на комбінації рожевого та блакитного відтінків – гама, що перегукується з жіночою модою періоду Арт-деко. Широка, глибоко відкрита горловина у цій моделі була натхненна вечірньою сукнею з чорного шифонового оксамиту від модного дому Jenny, що була прикрашена вишивкою з бісеру та шовковими деталями (рис. Б. 7). Оздоблення у вигляді великого банта використано для акцентування верхньої частини образу, а також для створення балансу між об'ємним низом і делікатним верхом [23]. Ідеї орнаменту на сукні перегукуються з графікою Ж. Барб'є – зокрема, ілюстрацією Fumée 1920 року, де можна побачити подібне ритмічне, декоративне рішення (рис. Б. 8).

Четверта модель також належить до блоку «Cruise Capsule». Вона складається з двох частин: базової міді сукні та напівпрозорого верхнього шару у вигляді легкого блузона. Такий верх був обраний для створення сучасного об'ємного силуету, а також для підкреслення актуальності прозорих матеріалів, які були популярні як у 1920-х роках, так і залишаються затребуваними сьогодні. Легкість верхнього шару дозволяє комбінувати його з різними речами, а також робить образ багатошаровим. Сама сукня має низ у формі балонної спідниці. Натхненням для неї стала модель з колекції П. Пуаре, ілюстрована Мюгет Бюлер у 1922 році (A Breton model for Paul Poiret's collection, drawn by Muguet Buhler,

1922, Musée des Arts Décoratifs) (рис. Б.9). Такий фасон поєднує витонченість і актуальну форму, що зберігає свою пластичність і комфорт.

П'ята модель також входить до блоку «Casual Style». Вона складається з подовженого топа та джинсів, розшитих мереживом і декорованих ручним розписом. Спочатку топ мав асиметричний крій, але в процесі роботи його було змінено на симетричний. У зоні горловини з'явився невеликий функціональний бант, який слугує застібкою та водночас декоративним елементом. Основний акцент залишається на стегнах: саме там розміщений великий бант із напівпрозорої тканини, який створює ефект спущеного силуету – прийом, характерний для моди 1920-х років (рис. Б.10).

Верх поєднано з джинсами, які розшиті мереживом і частково розмальовані вручну. Саме джинси створюють контраст із більш романтичним верхом і підкреслюють сучасність образу.

Рис 2.8. Блок моделей обраних для виконання в матеріалі

Кожна з моделей вирізняється своєю унікальною формою і технікою моделювання. Завдяки різним підходам до конструювання одягу, стало

можливим адаптувати технології пошиття відповідно до особливостей матеріалів і дизайну. Зокрема, для однієї з моделей було застосовано метод наколки на манекені, що дало змогу більш детально опрацювати посадку та пропорції виробу, підвищивши якість кінцевого результату.

Таким чином, обрані моделі не лише втілюють основні ідеї колекції, але й демонструють різні технологічні підходи, що відповідають за естетичні та функціональні характеристики одягу.

2.8. Постановка та зйомка презентаційного відео колекції

У сучасній моді відео стало важливою частиною презентації одягу. Завдяки відеозйомці можна не просто показати, як виглядає модель, а й передати настрій, стиль і ідею колекції. Глядач бачить образ у русі, в різному освітленні та середовищі, що допомагає краще уявити, як одяг виглядатиме в реальному житті.

Крім того, відео дозволяє поєднати моду з історією, емоціями та атмосферою. Це робить колекцію більш цікавою та зрозумілою для глядача [40]. Саме тому було створено відео, в якому кожен образ доповнений відповідним оточенням, стилізованими зачісками, макіяжем і аксесуарами, що разом формують цілісний і виразний образ.

Відеозйомка колекції побудована на повторюваній дії: модель входить у кадр, демонструє образ і виходить. Такий прийом покликаний підкреслити безперервність руху моди, її здатність адаптуватися та змінюватися. Зйомки проходили як на відкритому повітрі, так і в інтер'єрі. Перші два образи були відзняті на тлі архітектурних колон і природного пейзажу. Обрані теплі, яскраві кольори створювали відчуття відкритості та простору. Інші три образи знімалися у приміщенні, де використовувалися декоративні елементи архітектури – масивні сходи та великі люстри. Це дало можливість візуально посилити зв'язок з естетикою Арт-деко.

Зовнішній вигляд моделей був продуманий як невід'ємна частина образу. Зачіска повторювала форми, характерні для 1920-х років: чітко зафіксоване, гладке укладання. Макіяж також був стилізований відповідно до епохи: тонко

промальовані брови, видовжені вії та акцент на яскраві губи. Таке оформлення обличчя дозволяло краще передати настрій і стилістику обраного періоду, а також сформувати цілісний візуальний образ.

Додатковим елементом кожного образу були головні убори: від в'язаних декоративних капелюшків до обручів. Аксесуари підсилювали загальну стилістику, слугували доповненням силуету та водночас вказували на індивідуальність кожної моделі. Їх використання сприяло завершеності образу та підкреслювало загальну концепцію колекції.

Висновки до розділу 2

Головним завданням другого розділу є створення колекції жіночого вбрання, які поєднують в собі візуальну мову стилю Арт-деко та потреби сучасного споживача. У процесі розробки враховано не лише формальні ознаки стилю, а й функціональні аспекти одягу. Колекція має на меті показати, як історичний стиль може бути адаптований до сьогодення без втрати своєї ідентичності, набуваючи нових сенсів і залишаючись актуальним у контексті сучасного життя.

У межах другого розділу основну увагу зосереджено на формуванні концепції колекції через вивчення потреб і стилістичних вподобань цільового споживача. Проведено аналіз візуальних джерел, створено мудборд і сформульовано чіткий образ покупця, на якого орієнтовано колекцію.

Визначено чітку структуру колекції, яка охоплює різні типи одягу, з урахуванням зручності, актуальності та відповідності до обраного образу користувача.

Уточнено тематику та функціональне призначення виробів. Опрацьовано способи адаптації характерних рис Арт-деко у сучасний дизайнерський одяг через інтерпретацію силуетів та декоративних елементів.

Підібрано моделі, матеріали та кольори, які найкраще відповідають задуму колекції та очікуванням майбутнього покупця. Усе це створило базу для подальшої роботи над реалізацією відібраних виробів для конструювання і подальшого відшиву.

РОЗДІЛ 3. КОНСТРУКТОРСЬКИЙ

3.1. Вибір моделей для проєктування

Вибір моделей для проєктування є важливим етапом у процесі створення колекції, адже саме на цьому етапі відбувається перехід від загальної ідеї до практичної реалізації виробів. Для подальшої роботи було обрано три одиниці одягу з представлених образів: дві сукні та одну модель штанів (рис. 3.1 – 3.6). Кожна з них має власні конструктивні особливості, які дозволяють розкрити різні аспекти стилістики колекції – від складної побудови верху до більш лаконічного та функціонального крою. Такий вибір дозволяє показати різні форми одягу, силуети та способи їх побудови, що допомагає краще розкрити ідею колекції та реалізувати її на практиці.

У межах етапу проєктування **першим виробом** з обраних для детального аналізу та подальшої розробки, стали брюки з сірого котону. Брюки були взяті з одного з образів блоку «Повсякденний стиль» і адаптовані для проєктування. Щоб підготувати наступний етап – створення конструкторсько-технологічної документації – було складено опис зовнішнього вигляду штанів. У ньому враховано особливості їхньої будови, як загальної форми, так і окремих деталей, що впливають на силует і зручність виробу (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Формування вихідних даних для отримання конструкції

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	2	3
1	Асортименти (вид виробу)	брюки
2	Поло-вікова ознака	Жіночий, мол. вік. група
3	Силует	прямий
4	Покрій	прямий
5	Розмірно-повнотна ознака	170-66-96 (III повнотна група)
6	Матеріал	Котон джинс

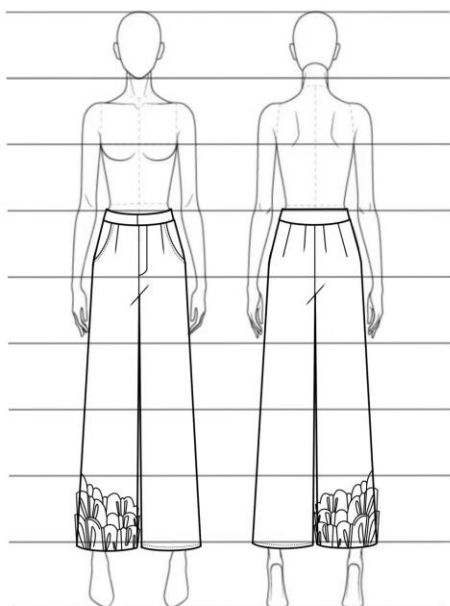

Рис. 3.1. Зображення моделі на умовно-пропорційній фігурі з позначенням рівня основних горизонтальних ліній.
Вигляд на фігурі спереду та заду

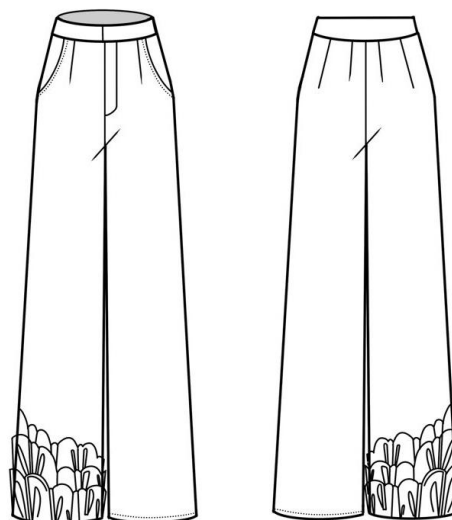

Рис. 3.2. Технічний малюнок моделі брюк.
Вигляд спереду та заду

Опису художньо-технічного оформлення брюк жіночих. Штани жіночі повсякденні для молодшої і середньої вікових груп з котону. Штани прямого силуету довжиною до кісточки з пришивним поясом. Передня частина штанів з талієвими виточками та бічними фігурними кишенями. Нижня частина лівої штанини оздоблена малюнком у вигляді гілки з пташкою, декоративними перлинами та мереживом по низу. Заднє полотнище з двома талієвими виточками і по лівій штанині з перлинами та мереживом по низу. Верхній зріз оброблений пришивним поясом, який застібається на металеву кнопку. Застібка оброблена в передньому шві гульфіком на «блискавку». Низ штанів, лінії входу у кишені та вздовж кокетки прокладені оздоблювальні строчки.

Рекомендована розмірна група: зріст 166–172 см, розмір 44–46, третя повнотна група.

Запропонована **перша модель сукні** призначена для реалізації в матеріалі та виконана із рожевого атласу лайт стрейч жакард і стрейчевого котон-сатину. Для підготовки наступного етапу розробки конструкторсько-технологічної документації було складено опис зовнішнього вигляду виробу, в якому подано

основні характеристики конструкції сукні як у цілому, так і з урахуванням окремих елементів, що формують її силует, конструктивні лінії та оздоблення (табл. 3. 2).

Таблиця 3.2

Формування вихідних даних для отримання конструкції

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	2	3
1	Асортименти (вид виробу)	сукня
2	Поло-вікова ознака	жіночий, мол. вік. група
3	Силует	прямий розширений донизу
4	Покрій	із рельєфами
5	Розмірно-повнотна ознака	170-66-96 (III повнотна група)
6	Матеріал	атлас лайт і стретчевий котон

Рис. 3.3. Зображення моделі на умовно-пропорційній фігурі з позначенням рівня основних горизонтальних ліній. Вигляд на фігурі спереду, збоку та ззаду.

Рис. 3.4. Технічний малюнок моделі 2.

Вигляд спереду та ззаду.

Опис художньо-технічного оформлення сукні жіночої. Сукня жіноча літня, для середньої вікової групи, з атласу лайт і стрейчевого котон-сатину. Сукня напівприлеглого силуету, довжиною до лінії колін, без рукавів, з потаємною застібкою у боковому шві. Переднє полотнище складається з двох частин, розділених горизонтально по лінії стегон. Верхня частина з двома

вертикальними рельєфами з лінії пройми переходять у рельєф з талієвою виточкою, нижня частина оздоблена воланами і рядом рюш. Спинка повністю повторює конструкційні рішення виконані на передньому полотнищі. Плечовий шов з лівої сторони оздоблений великим бантом. Горловина і ряд рюш оздоблений коса бейка, край воланів оброблений оверлоком. Пройма оброблена швом в підгин.

Рекомендована розмірна група: зріст 166-172, розмір 44-46, третя повнотна група.

Для подальшого етапу розробки конструкторсько-технологічної документації була обрана **друга модель сукні**, виконана з білого атласу лайт жакард з вставками з гіпюру. Наведено опис зовнішнього вигляду виробу з урахуванням його конструктивних особливостей (табл. 3.3). Розглянуто загальні параметри сукні, а також окремі елементи конструкції, що впливають на формування силуету та посадку виробу.

Таблиця 3.3

Формування вихідних даних для отримання конструкції.

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	2	3
1	Асортименти (вид виробу)	сукня
2	Поло-вікова ознака	жіночий, мол. вік. група
3	Силует	прямий розширений донизу
4	Покрій	із виточками
5	Розмірно-повнотна ознака	170-66-96 (ІІІ повнотна група)
6	Матеріал	атлас лайт жакард

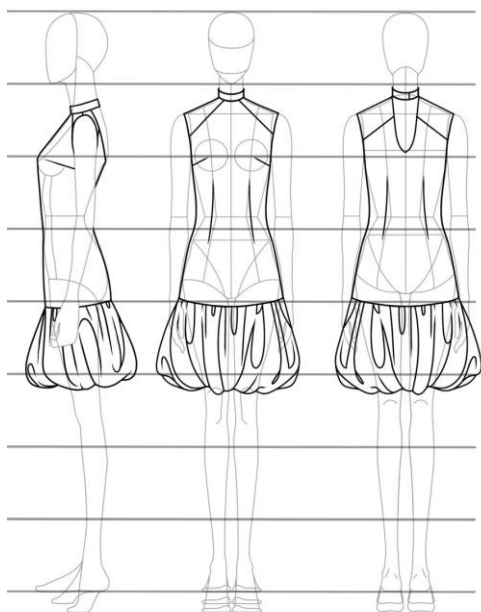

Рис. 3.5. Зображення моделі на умовно-пропорційній фігурі з позначенням рівня основних горизонтальних ліній. Вигляд на фігурі спереду, збоку та ззаду.

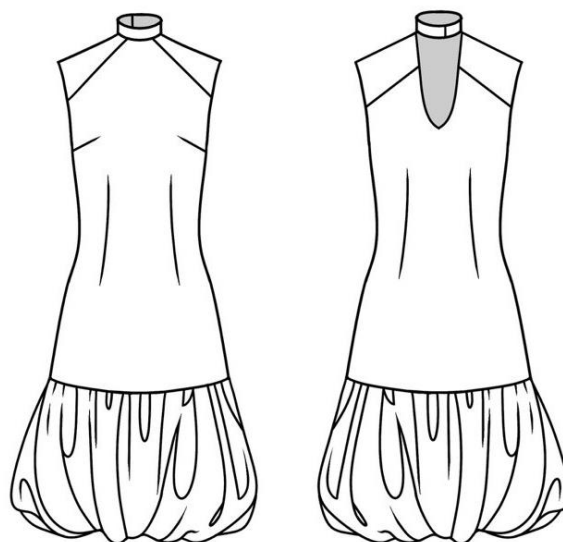

Рис. 3.6. Технічний малюнок моделі 3.
Вигляд спереду та ззаду.

Опис художньо-технічного оформлення сукні жіночої. Сукня жіноча літня, для молодшої або середньої вікових груп, з атласу лайт жакард і гіпюру, була продубльована флізеліном. Сукня напівприлеглого силуету, довжиною до лінії колін, розширена донизу з спідницею балон по низу; без рукавів. Переднє полотнище є суцільним до лінії стегон. Верхня частина з двома виточками, що виходять з пройми і йдуть до центру грудей, з двома талієвими виточками. У плечовій ділянці розміщено вставки з гіпюру. Заднє полотнище з двома талієвими виточками. У плечовій зоні розміщені симетричні вставки з гіпюру. У центрі розташовано декоративний виріз краплеподібної форми. Нижня частина також сформована спідницею-балон. Горловина висока, типу стійка, ззаду застібається на металеву кнопку. Пройма і декоративний виріз на спинці оброблені коса бейка.

Рекомендована розмірна група: зріст 166-172, розмір 44-46, третя повнотна група.

3.2. Вибір матеріалів для виготовлення моделей колекції

Сучасна мода тяжіє до поєднання прозорих і щільних матеріалів, складних текстур та багатошаровості, що дозволяє створювати динамічні й структуровані силуети. Колекція Fendi весна-літо 2025, представлена художнім директором КДжонсом, є прикладом такого підходу.

Колекція Fendi, натхненна ідеями стилю 1920-тих років, поєднує в собі легкі та щільні тканини, створюючи контраст фактур і глибину образу (рис. 3.7). Один з основних акцентів – використання майже невагомих матеріалів (органзи, сітки, шифону), що створюють ефект прозорості та багатошаровості. Світло, проходячи крізь напівпрозорі поверхні, додає об'єму й візуальній варіативності.

Рис 3.7 Fendi Spring/Summer 2025

Окрім цього, в колекції застосовуються щільніші тканини, як-от модифікований атлас і костюмні матеріали, які дозволяють формувати чіткі конструктивні лінії та підтримують обраний силует [24]. Така комбінація є ключовим принципом у побудові образів, де легкість і жорсткість матеріалів врівноважують один одного.

Тканини, використані в колекції (атлас, гіпюр, органза, софт, стрейчевий котон), обрані з урахуванням цих тенденцій. Напівпрозорі тканини (гіпюр, органза) забезпечують візуальну легкість, тоді як щільні матеріали (стрейчевий котон, котон джінс, жакард) формують чіткий силует. Такий підхід повторює

принципи поєднання, властиві Fendi, і підкреслює актуальність запропонованої дизайнерської концепції.

Брюки з блоку «Casual Style» були виготовлені з тканини котон джинс асфальтного кольору (табл. 3. 4). Первісно планувалося використати синю тканину, однак у процесі підбору матеріалів і поєднання кольорів було прийнято рішення на користь сірого відтінку, який краще відповідав загальній концепції. Під час цього етапу також змінювався матеріал для топа, що входить до комплекту, і це частково вплинуло на остаточне рішення щодо кольору брюк. Топ виготовлено з легкої тканини софт, і поєднання легкого верху з більш щільним низом створює вдалий баланс у силуеті.

Котон джинс – щільна та зносостійка тканина, що добре тримає форму й пропускає повітря. Однією з ключових її переваг є здатність якісно сприймати фарби, що стало особливо важливо для даної моделі, оскільки на лівій штанині розміщено авторський художній розпис. Це дозволило поєднати декоративність з практичністю.

Низ штанини оздоблений драпіруванням із щільного мережива, яке має жорстку структуру й добре тримає форму. Завдяки цьому декор не втрачає об'єму при русі та додає образу графічності, підсилюючи стилістичну виразність моделі.

Другою моделлю, обраною для моделювання, стала сукня, виконана з комбінації двох контрастних за фактурою тканин: атлас лайт стрейч жакард рожево-персикового кольору та стрейчевого котону сатин блакитного відтінку (табл. 3. 5). Атлас лайт стрейч жакард – це тонка, еластична тканина з гладкою блискучою поверхнею та характерним жакардовим переплетенням, яка добре драпується та зберігає форму. Тканина має орнамент у вигляді квітів, що є частиною загального декоративного рішення виробу.

Стрейчевий котон сатин – щільна бавовняна тканина з додаванням еластану, з матовою поверхнею, м'яка на дотик, еластична та зручна для носіння. Був обраний для частини сукні з нанесеним авторським малюнком, оскільки ця тканина добре сприймає фарбу, що забезпечує чітке зображення.

Поєднання цих двох матеріалів забезпечує контраст текстур: блиск атласу і матовість котону, а також різну ступінь жорсткості.

Об'ємна спідниця, виготовлена з тих самих тканин, була додатково укріплена флізеліном – прокладним матеріалом, який забезпечив її стабільність, жорсткість та здатність утримувати форму. Це технічне рішення дозволяє зберігати об'єм виробу під час носіння.

Для виконання третьої моделі була використана комбінація двох тканин: атлас лайт жакард білого кольору з квітковим візерунком і білий гіпюр з орнаментом у вигляді квітів (табл. 3. 6). Атлас лайт жакард – це тонка блискуча тканина з жакардовим переплетенням, що добре тримає форму і легко драпірується. Саме завдяки цим властивостям він був використаний для створення спідниці типу «балон», яка потребує м'якої, але формостійкої тканини.

Гіпюр – це мереживна тканина на основі сітки, з чітким декоративним візерунком. Він був обраний як декоративний елемент для створення контрасту з гладким атласом і додавання прозорих деталей. Поєднання цих тканин дає ефект різної фактурності, але вони гарно поєднуються за кольором і тематикою, оскільки обидві мають квіткові мотиви.

Оскільки білий жакард трохи просвічував, вся сукня була додатково проклеєна флізеліном. Це допомогло зробити тканину менш прозорою та надало виробу більшої щільності, що було важливо для якісного виконання моделі [25].

Таким чином, використання тканин, які вже були представлені на подіумах найвпливовіших модних домів, підтверджує, що колекція не лише відповідає історичному контексту, а й органічно вписується в сучасну моду, продовжуючи її ключові тренди [26].

Таблиця 3.4

Структурні параметри текстильних матеріалів для брюк

№ п/п	Призначення	Оформлення поверхні	Переплетення ниток	Сировинний склад, %	Ширина, см
1	2	3	4	5	6
1	Основна тканина (котон джинс)	Щільна текстура з матовою поверхнею, злегка груба	саржеве	97% котон, 3% еластан	150

Таблиця 3.5

Структурні параметри текстильних матеріалів для сукні 1

№ п/п	Призначення	Оформлення поверхні	Переплетення ниток	Сировинний склад, %	Ширина, см
1	2	3	4	5	6
1	Основна тканина (стрейчевий котон сатин)	Матова з діагональним рубчиком	саржеве	97% котон, 3% спандекс	150
2	Основна тканина (атлас лайт стрейч жакард)	Матова з глягцевими вставкам і візерунком	атласне	98% поліестер 2% еластан	140

Таблиця 3.6

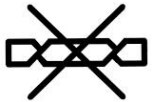
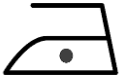
3.6 Структурні параметри текстильних матеріалів для сукні 2

№ п/п	Призначення	Оформлення поверхні	Переплетення ниток	Сировинний склад, %	Ширина, см
1	2	3	4	5	6
1	Основна тканина (атлас лайт жакард)	Гладка, візерунчаста поверхня	атласне	100% поліестер	140
2	Вставки по плечах (гіпюр)	Ажурна, візерунчаста з рельєфною структурою	полотняне	100% поліестер	130

Варто зазначити, що для збереження зовнішнього вигляду виробів і продовження терміну їх експлуатації необхідно дотримуватись відповідного догляду за кожною тканиною. Вибір способів догляду залежить від сировинного складу матеріалів, що використовуються у виготовленні одягу, та їхніх споживчих властивостей. Відповідно до вимог стандартів ДСТУ 2122-93 «Матеріали для одягу. Символи та вимоги для одягу» та ГОСТ ISO 3758-2007 «Маркування символами по догляду», до виробів додаються рекомендації щодо догляду, які забезпечують правильне зберігання та експлуатацію текстильних виробів (табл. 3.7) [41].

Таблиця 3.7

Символи та вимоги догляду за текстильними матеріалами

Символи по догляду	Значення символів
Поліестерове волокно (флізелінова проклейка)	
	Прання повинно здійснюватися тільки вручну при температурі не більше 40 °С за короткий проміжок часу. Під час прання виріб повинен пратись або віджиматись тільки злегка вручну без викручування
	Тканину не можна скручувати
	Температура нижньої плити праски повинна бути не більше 110 °С
	Не використовувати пар
Котонове волокно	
	Виріб може підлягати машинному пранню при температурі не більше 40 °С. Механічна дія, полоскання та центрифугування відповідають помірній програмі машини
	Виріб не підлягає вибілюванню засобами, які виділяють хлор

	Виріб не можна віджимати і сушити в пральній машині
	Виріб не повинен підлягати хімічній чистці
	Температура нижньої плити праски повинна бути не більше 110 °C

Технологічні параметри пошиття, вибір ниток, способи обробки та оздоблення фурнітури мають суттєве значення при виготовленні одягу, оскільки визначають його якість, естетичні властивості, зручність у носінні та зносостійкість.

Таблиця 3.8

Характеристика ниток і фурнітури

Назва	Призначення	Характеристика
Швейні нитки	Для зшивання деталей виробів	100% поліестер 40/2 400 ярдів
Блискавка застібка потайна	Для застібання сукні	Нероз'ємна, довжиною 50,0 см
Кнопки металеві для одягу	Для застібання коміра і брюк	Пришивні, розміром 7 мм, колірне забарвлення срібло
Брючна блискавка застібка	Для застібання брюк	Нероз'ємна, довжиною 20,0 см
Перлини	Для оздоблення брюк і сукні 1	Розміром від 3.0 мм до 6.0 мм, колірне забарвлення біле і рожеве
Флізелін, білий	Ущільнити крій у деталях шиття і надати їм потрібної форми	35 г/м ² 100% поліестер ширина: 90 см
Коса-бейка атласна	З'єднання різних елементів одягу і відкритих зрізів виробів	ширина: 15 мм матеріал: атлас

3.3. Вибір способу розробки об'ємно-просторової форми моделей колекції

Для створення однієї з обраних одиниць колекції – брюк з котону – було використано метод побудови базової конструкції за системою «Мюллер і син».

Методика Мюллер і син вибрана завдяки своїй точності, логічності та зручності у використанні. Вона базується на чітких математичних розрахунках і дозволяє досягти хорошої посадки штанів на фігурі, враховуючи індивідуальні особливості. Конструкція легко модифікується, тому на основі базової викрійки можна створити різні варіанти моделей без повного перебудовування креслення.

Побудова штанів починається з передньої половинки, основою якої є вертикальна лінія, що позначає рівень талії. Від цієї лінії відкладаються ключові мірки: висота сидіння (26,5 см), висота коліна (30,8 см) та повна довжина штанів збоку (105 см). Далі визначається рівень стегон, і кресляться горизонтальні лінії – стегон, коліна, низу. Враховується ширина передньої половинки (23 см), ширина крокового шва, проводяться стрілка, бічна та крокова лінії. Область талії оформлюється залежно від моделі – за допомогою посадки або виточки, що забезпечує правильну посадку виробу.

Задня половина викрійки базується на формі передньої, але з деякими корекціями. Стрілка зміщується, середній шов набуває іншого нахилу, що залежить від форми фігури, зокрема сідниць. Ширина задньої половинки більша (25 см), кроковий шов робиться трохи коротшим. Для покращення прилягання додається одна або дві виточки, а лінія талії оформлюється м'якою дугою. Така методика дозволяє отримати точну посадку штанів і адаптувати їх під індивідуальні особливості фігури [42]. Виготовлений за цією методикою виріб чудово сів на фігуру, що ще раз підтвердило надійність конструкції.

Наступним етапом стало визначення способу отримання базової конструкції сукні, що дало змогу закласти надійну основу для подальшого моделювання. Вибір припав на метод типових конструкцій, адже він дозволяє створювати викрійки на основі стандартних розмірів і форм, враховуючи

особливості фігури. Базова конструкція була виконана саме за цим методом, що забезпечує точну посадку виробу та значно полегшує процес його модифікації.

Сукня, обрана як база для подальшого моделювання, вже була побудована в середовищі САПР JULIVІ за методикою Knutd. Для перевірки точності посадки було виготовлено пробний зразок з бязі, який сів ідеально, що підтвердило якість і надійність створеної викрійки. Конструкція сукні орієнтована на третю повнотну групу з параметрами 84–170.

Застосування САПР JULIVІ у процесі проєктування дало можливість працювати з готовими цифровими викрійками, які легко коригуються відповідно до конструктивних і стилістичних вимог. Як зазначено у праці В. Залкінд, використання сучасних інформаційних технологій у сфері конструювання одягу дає змогу не лише підвищити точність побудови лекал, а й попередньо візуалізувати виріб. Це оптимізує процес розробки моделі, зменшує ризик помилок та економить час при підготовці до виготовлення виробу [43].

Моделювання колекції розпочалося з брюк. Вибір саме цієї конструкції зумовлений тим, що дві інші моделі (сукні) вже охоплюють побудову та моделювання виробів, де акцент зроблений на верхній частині фігури, тоді як штани дозволяють більш детально попрацювати з низом.

Базове лекало штанів слугує відправною точкою для розробки варіантів із новими елементами крою. За наявності лекала відповідного розміру, його можна використати для створення нових форм шляхом моделювання, а також скоригувати конструкцію під особливості фігури. Такий метод дозволяє суттєво скоротити час на проєктування нової моделі порівняно з побудовою креслення «з нуля».

Після побудови базової конструкції штанів, яка виконувалась за індивідуальними мірками, було проведено моделювання (рис. 3.8). Обрана модель штанів має прямий крій, тому основна трансформація полягала у спрощенні ліній шва. Зовнішній шов був опущений від лінії стегна до низу прямою лінією, без розширень чи звужень. Внутрішній шов (кроковий) також моделювався прямим – від лінії сидіння до низу. Такий підхід дозволив створити

чистий, графічний силует, що відповідає стилістиці колекції. Такий спосіб моделювання є доцільним при роботі з матеріалом типу котону, який має достатню щільність і тримає форму без потреби в додаткових складках або драпуваннях.

Для завершення конструкції був також доданий пояс. Його довжина з урахуванням припусків становить 38 см, а ширина в готовому вигляді – 4 см.

Таблиця 3.9

Специфікація деталей брюк

№	Найменування деталі	Кількість лекал	Кількість деталей крою
1	Передня половинка штанини	1	2
2	Задня половинка штанини	1	2
	Пояс	1	1

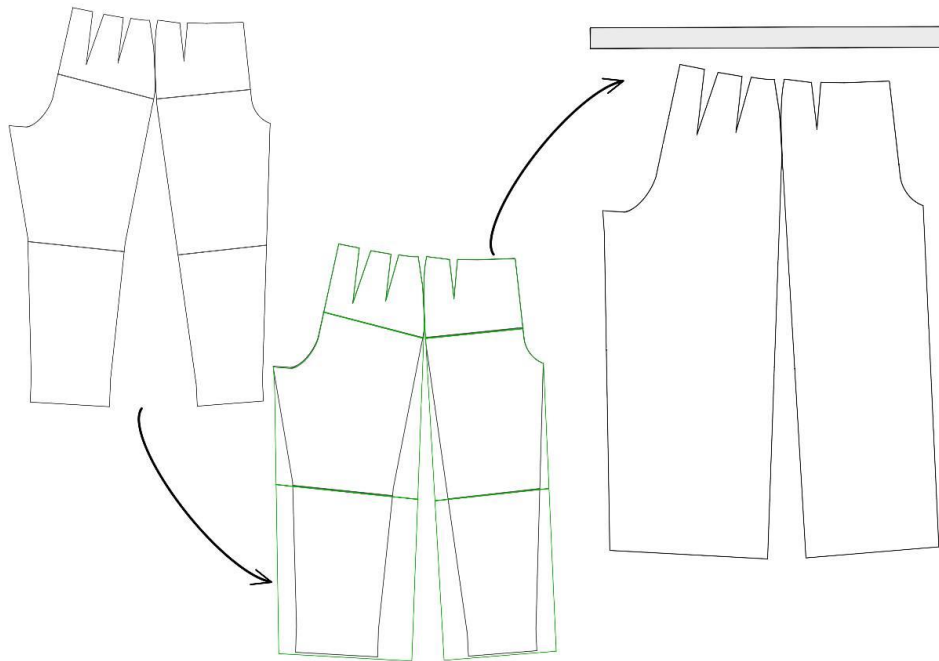

Рис 3.8. Схематичне зображення моделювання брюк

Для виготовлення першої моделі сукні було обрано метод моделювання на основі типових конструкцій. Процес розпочався з тестового моделювання у

зменшеному масштабі, що дозволило попередньо оцінити конструктивні особливості виробу та визначити необхідні коригування (рис 3. 9).

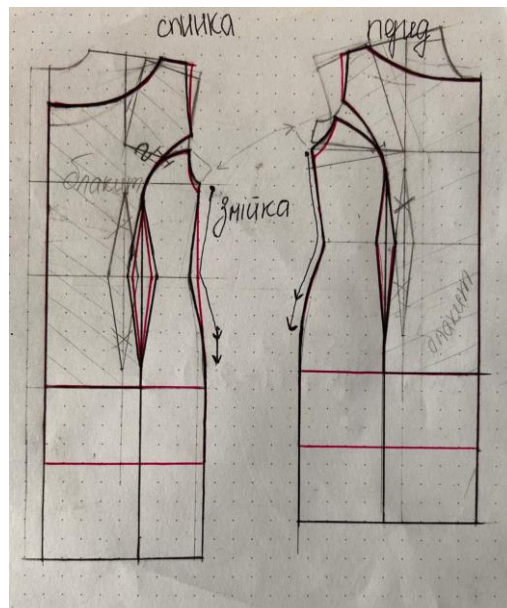

Рис 3.9. Тестове моделювання сукні 1 у зменшеному масштабі

Для досягнення необхідної форми сукні було реалізовано комплекс конструктивних змін [44]:

- збільшення довжини плечового шва на 1,0 см;
- опускання пройми на 1,0 см;
- зменшення розхилу виточки по спинці на 1,0 см. Виточку зменшено, а недостачу тканини компенсовано за рахунок розширення в боковій частині для покращення посадки виробу;
- перенесення нагрудної виточки у рельєф: рельєф розташовується на певній відстані від центра опуклості грудей; виточка переноситься шляхом побудови рельєфної лінії, з'єднання її з вершиною виточки, розрізання деталі та закриття вихідної виточки. Талієва виточка також інтегрується в рельєф; після цього виконується апроксимація контурів;
- перенесення плечової виточки у рельєф із пройми: виточка переноситься у рельєф, розташований у середній частині спинки; вершина виточки з'єднується з лінією членування, після чого вихідна виточка закривається, а контури деталізуються. Талієва виточка також переводиться у рельєф; його форма коригується посадкою;

- моделювання горловини;
- визначення довжини виробу;
 - розподіл конструкції на верхню та нижню частини: визначається місце закінчення основної частини сукні, після чого проводиться горизонтальна лінія розподілу;
- остаточне оформлення контуру моделювання: завершується побудова деталей, уточнюються контури та лінії конструкції (рис. 3.10-3.11).

Необхідно зазначити, що після проведення моделювання був виготовлений пробний варіант виробу з бязі. Це дало змогу оцінити загальний силует, посадку та пропорції моделі (рис. В.1 – В.2). За результатами примірок були внесені необхідні корективи в конструкцію, після чого розпочато пошив виробу вже з основних тканин.

Таблиця 3.10

Специфікація деталей крою обраної моделі сукні 1

Найменування деталі	Кількість лекал	Кількість деталей крою
Деталі з основної тканини		
Середня деталь пілочки	1	1
Середня деталь спинки	1	1
Бокові деталі пілочки	1	2
Бокові деталі спинки	1	2
Нижня деталь пілочки	1	1
Нижня деталь спинки	1	1
Рюш	1	1
Верхній ярус воланів	1	2
Середній ярус воланів	1	2
Нижній ярус воланів	1	2
Бант	1	1
Деталі проклейки флізеліном		
Верхній ярус воланів	1	2
Середній ярус воланів	1	2
Нижній ярус воланів	1	2

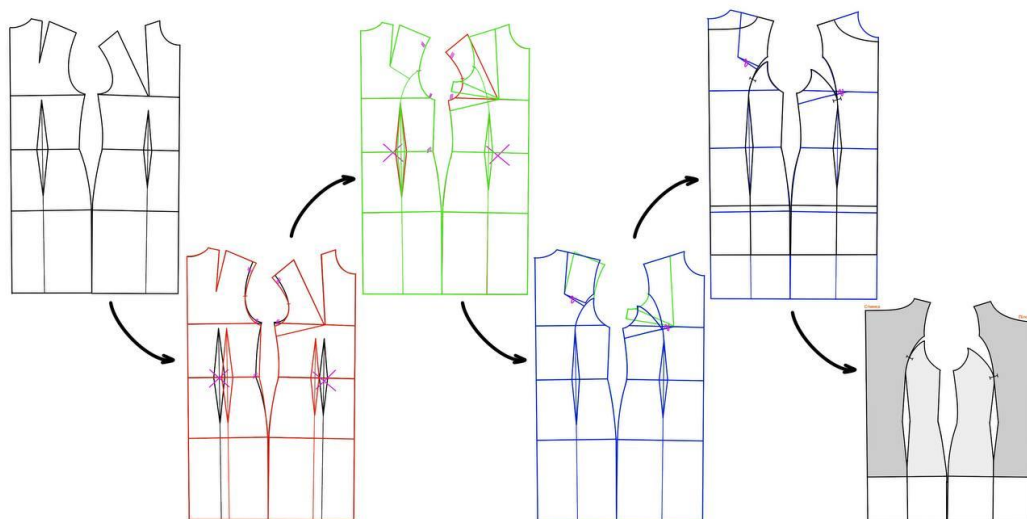

Рис 3.10. Схематичне зображення моделювання сукні 1

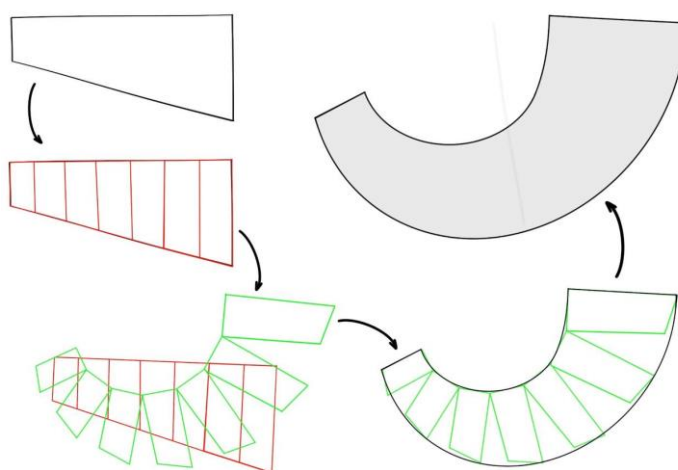

Рис 3.11. Схематичне зображення моделювання воланів до сукні 1

Початок моделювання другої сукні також здійснювався через пробне моделювання у зменшеному масштабі (рис 3.12). На цьому етапі були виявлені конструктивні особливості та внесені відповідні корективи. Після цього була розпочата робота моделювання в натуральному масштабі, де поетапно реалізовувалися необхідні зміни:

- збільшено довжину плечового шва на 1,0 см;
- опущено пройму на 1,0 см;
- зменшено розхил виточки по спинці на 1,0 см. Компенсацію недостачі тканини здійснено за рахунок розширення в боковій частині;

- відмодельовано нову форму горловини спинки відповідно до стилістичних вимог виробу;
- перенесено нагрудну виточку у боковий шов, а також виконано моделювання гіпюрних вставок у передній частині;
- плечову виточку перенесено у розріз між основною частиною сукні та гіпюрною вставкою на спинці;
- визначено загальну довжину сукні, а також довжину спідниці типу «балон», з урахуванням пропорцій та силуету виробу;
- остаточне оформлення контуру моделювання: завершується побудова деталей, уточнюються контури та лінії конструкції (рис 3. 13).

До моделі другої сукні також був виготовлений макет перед основним відшивом (рис.В.3).

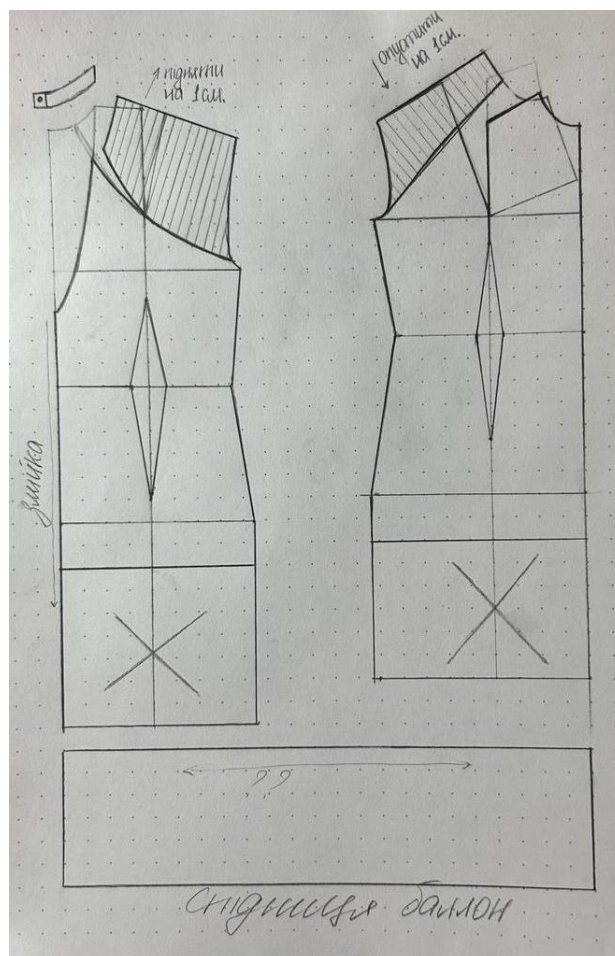

Рис 3.12. Тестове моделювання сукні 2 у зменшеному масштабі.

Зокрема, у додатках представлено процес створення сукні з блоку «Performance Outfit» (рис. В.4 – В.7), що вирізняється складною та технічно цікавою системою моделювання, а також сукні з блоку «Cruise Capsule», виготовленої методом наколювання тканини на манекені (рис. В.8 – В.9).

Висновки до 3 розділу

У третьому розділі було обрано моделі для подальшого моделювання. Їхній вибір було обґрунтовано відповідністю загальній темі колекції, різноманітністю конструктивних рішень і можливістю реалізації дизайнерської ідеї. Кожну модель було підібрано так, щоб продемонструвати різні варіанти побудови та модифікації форми одягу.

Також було проаналізовано сучасні тканини, що найчастіше використовуються у модній індустрії. Під час відбору враховувалися зовнішній вигляд, комфорт, зручність у пошитті та експлуатаційні властивості матеріалів. На основі цього аналізу були обрані тканини для моделей колекції «Decollection», які найкраще відповідали як концепції, так і практичним вимогам до виробів.

Крім цього, було визначено способи формування об'ємно-просторової форми кожної моделі та розроблено її конструкцію. Усі корективи вносилися з урахуванням зручності, точності посадки та естетичних якостей. Це забезпечило можливість переходу до наступного етапу – виготовлення готових зразків.

У додатках В представлено виготовлені моделі колекції, що відображають практичну реалізацію усіх описаних етапів проєктування.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Першоджерелом для написання кваліфікаційної роботи стало вивчення стилю Арт-деко як важливого культурного явища початку XX століття. Ця тема є актуальною, оскільки стилістика Арт-деко і сьогодні впливає на моду, дизайн та образотворче мистецтво, надихаючи на створення сучасних інтерпретацій.
2. У роботі досліджено витoki стилю Арт-деко, а також соціальні, економічні та культурні умови його формування.
3. Розглянуто особливості цього стилю в архітектурі, образотворчому мистецтві, дизайні, моді та кінематографі. Окрема увага приділена розвитку моди 1910–1930-х років та внеску ключових дизайнерів того часу.
4. Проведено аналіз впливу стилістики 1920-х років на сучасні модні тенденції. Сформовано концепцію колекції «Decollection», визначено тип споживача, тематику, функціональне призначення та структуру колекції.
5. Розроблена колекція була поділена на окремі блоки, кожен із яких характеризувався власним призначенням та стилістичними особливостями, що забезпечило комплексний підхід до створення виробів.
6. Створено проєктно-образний мудборд колекції, розроблено силуетні рішення вбрання, відібрано моделі для реалізації, а також розроблено концепцію постановки та зйомки презентаційного відео, яка було заплановано до реалізації.
7. Здійснено обґрунтований вибір моделей для технічного виконання, а також проведено добір сучасних матеріалів з урахуванням їхніх характеристик.
8. Розглянуто способи формування об'ємно-просторової форми моделей, виконано побудову базових конструкцій та виготовлено пробні макети. У результаті примірок було виявлено конструктивні особливості та внесено необхідні корективи, що забезпечило належну посадку виробів і відповідність готової продукції авторському задуму.

9. Комплексно проаналізовано стиль Арт-деко як джерело натхнення для сучасного дизайну одягу, а також розроблено та реалізовано авторську колекцію, яка поєднує історичні мотиви з актуальними тенденціями.
10. Обґрунтовано, що культурна спадщина початку XX століття може слугувати основою для створення нових ідей у сфері моди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Art Deco Art Movement. 2024. URL: <https://joseartgallery.com/uk/articles/art-deco> (дата звернення: 15.10. 2024).
2. Art Deco. URL: <https://www.artchive.com/art-movements/art-deco/> (дата звернення: 16.10. 2024).
3. Chrysler Building art deco centenary. 2025. URL: <https://www.dezeen.com/2025/03/04/chrysler-building-art-deco-centenary/> (дата звернення: 16.10. 2024).
4. Creative Review. Erté and the enduring appeal of Art Deco. 2017. URL: <https://www.creativereview.co.uk/erte-enduring-appeal-art-deco/> (дата звернення: 10.11. 2024).
5. Obscure Films: L’Inhumaine (1924). Silentology. 2016. URL: <https://silentology.wordpress.com/2016/11/19/obscure-films-linhumaine-1924> (дата звернення: 10.11. 2024).
6. McArdle J. Elegance: The Seeberger Brothers and the Birth of Fashion Photography. On This Date in Photography. 2019. URL: <https://onthisdateinphotography.com/tag/elegance-the-seeberger-brothers-and-the-birth-of-fashion-photography/> (дата звернення: 15.11. 2024).
7. Zachary C. The Art of Imitation: Edward Steichen’s Modern Fashion Photographs of 1911. 2015. URL: <https://theartofdress.org/2015/07/16/the-art-of-imitation-edward-steichens-modern-fashion-photographs-of-1911/> (дата звернення: 16.11. 2024).
8. Vogue. Art lives of the artists Man Ray, Lee Miller partners in surrealism opens at the Peabody Essex Museum. URL: <https://www.vogue.com/article/art-lives-of-the-artists-man-ray-lee-miller-partners-in-surrealism-opens-at-the-peabody-essex-museum> (дата звернення: 16.11. 2024).
9. BioLeather. 1920s shoes for ladies: Essence of glamorous footwear. URL: <https://bioleather.eu/1920s-shoes-for-ladies-essence-of-glamorous-footwear> (дата звернення: 19.11. 2024).

- 10.VintageDancer. 1920s Lingerie History: Bras, Step-ins, Bloomers and More. 2023. URL: <https://vintagedancer.com/1920s/lingerie-history/> (дата звернення: 19.11. 2024).
- 11.VintageDancer. 1920s Handbags, Purses, and Shopping Bag Styles. 2013. URL: <https://vintagedancer.com/1920s/1920s-handbags/> (дата звернення: 19.11. 2024).
- 12.Fashion-Era. 1920s Hat Fashion History. URL: <https://fashion-era.com/hats-hair/1920s> (дата звернення: 19.11. 2024).
- 13.Poiret, Paul (1879–1944). The Metropolitan Museum of Art, 2008. URL: <https://www.metmuseum.org/essays/paul-poiret-1879-1944> (дата звернення: 21.11. 2024).
- 14.Madeleine Vionnet: an introduction. URL: <https://www.vam.ac.uk/articles/madeleine-vionnet-an-introduction> (дата звернення: 21.11. 2024).
- 15.Caldecott V. Madeleine Vionnet – ‘the architect of dressmakers’. Documenting Fashion, 2020. URL: <https://sites.courtauld.ac.uk/documentingfashion/2020/12/04/madeleine-vionnet-the-architect-of-dressmakers/> (дата звернення: 21.11. 2024).
- 16.Christie’s. Sonia Delaunay: Fashion and Costume Exhibition. URL: <https://www.christies.com/en/stories/sonia-delaunay-fashion-costume-exhibition-bard-352dc6119380493189789916fdd93034> (дата звернення: 21.11. 2024).
- 17.Reddy K. Fashion History. 1920-1929. 2020. URL: <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/> (дата звернення: 25.11. 2024).
- 18.Історія бренду Жан Пату. 2021. URL: <https://theoutlook.com.ua/article/7906/%D0%86storiya-brendu-zhan-patu.html> (дата звернення: 25.11. 2024).
- 19.Maine Historical Society. Jessie Franklin Turner: American Fashion Designer (1881–1956). 2019. URL: <https://mainehistory.wordpress.com/2019/12/03/jessie-franklin-turner-american-fashion-designer/> (дата звернення: 25.11. 2024).

- 20.Торочки – головний тренд сезону весна-літо 2025. Vogue.ua. 2024. URL : <https://vogue.ua/article/fashion/tendencii/torochki-golovniy-trend-sezonu-vesna-lito-2025-58799.html> (дата звернення: 25.02. 2025).
- 21.1920s fashion trend. Elle.com.au. 2023. URL: <https://www.elle.com.au/fashion/1920s-fashion-trend/> (дата звернення: 25.02. 2025).
- 22.Чупріна Н.В. Система моди ХХ – початку ХХІ століття: проектні практики та чинники функціонування (європейський та український контексти): монографія. К.: КНУТД, 2019. 476 с.
- 23.Fashion report 1926 evening frocks from Paris. Glamourdaze. 2017. URL: <https://glamourdaze.com/2017/09/fashion-report-1926-evening-frocks-from-paris.html> (дата звернення: 07.03. 2025).
- 24.Leitch L. Fendi Spring 2025 Ready-to-Wear Collection. Vogue. 2024. URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2025-ready-to-wear/fendi> (дата звернення: 07.03. 2025).
- 25.Нікса, інтернет-магазин. Види тканин та їх характеристика. 2017. URL: <https://kolgotki-chulki-losiny.prom.ua/ua/a285374-vidy-tkanej-opisanie.html> (дата звернення: 08.03. 2025).
- 27.Hyland V. Fendi Spring 2025 Review: Roaring '20s Meets 2020s. ELLE. 2024. URL: <https://www.elle.com/runway/a62155781/fendi-spring-2025-review/> (дата звернення: 08.03. 2025).
- 28.Mudgal S., Singh P. Adaptation of “Art Deco” Design Style Using Digital Printing Technique for Designing Home Textile Products. ShodhKosh: Journal of Visual and Performing Arts. 2024. Volume 5. Number 3. Pages 202–211. <https://10.29121/shodhkosh.v5.i3.2024.137> .
- 29.Lussier S. Art Deco Fashion. Boston: Bulfinch Press, 2003. 96 p.
- 30.Pile J. F., Gura J. History of Interior Design. 4th ed. London: John Wiley & Sons, 2014. 496 p.
- 31.Fischer L. Designing Women: Cinema, Art Deco, and the Female Form. New York: Columbia University Press, 2003. 285 p.

- 32.Stevenson N.J. The chronology of fashion. London: A.&C. Black, 2010. 294 p.
- 33.Bryant M. W. Fashion drawing: illustration techniques for fashion designers. London: Laurence King Publishing, 2016. 442 p.
- 34.Fiell C., Dirix E. Fashion Sourcebook 1920s. London: Fiell Publishing, 2011. 584 p.
- 35.Abrams D. Coco Chanel. New York: Chelsea House, 2011. 124 p.
- 36.Fogg M. Fashion: The Whole Story.New York: Prestel Publishing, 2013.574 p.
- 37.Kirke Betty. Madeleine Vionnet. San Francisco: Chronicle Books, 1998. 244 p.
- 38.Cassidy T. D. The Mood Board Process Modeled and Understood as a Qualitative Design Research Tool. Fashion Practice. 2011. Vol. 3, No. 2. 225–252 p.
- 39.Католик Г. В., Багрій В. В. Ставлення молоді до трендів в дизайні одягу під час війни: тенденції сучасності. *Науковий вісник ЛДУВС. Серія психологічна*. 2022. № 1. С. 15–28. <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2022-1-3>
- 40.Alnasuan A. Color Psychology. American Research Journal of Humanities and Social Sciences. 2016. Vol. 2. P. 1–6. <https://10.21694/2378-7031.16009>
- 41.Johnson K. M. The Art Deco Movement and Its Influence on Fashion Design. Fashion Theory. 2019. Vol. 23, No. 5. P. 563–582. <https://10.1080/17569370.2019.1635345>
- 42.Державний стандарт України. Матеріали для одягу. Символи та вимоги догляду: ДСТУ 2122–93.Чинний від 01.01.1995. Київ : Держстандарт України, 1994. 17 с.
- 43.M. Müller & Sohn. Metric patternmaking for skirts and trousers. München: Rundschau Publishing, 2012. 184 с.
- 44.Залкінд В. В. Проектування одягу засобами інформаційних технологій: моногр. Харків: "Технологічний Центр". 2014. 152 с.
- 45.Пашкевич К. Л. Дизайн одягу на засадах тектонічного підходу: методи, засоби, проектні практики: Ч.1. Конструктивне моделювання одягу: моногр. Київ: КНУТД, 2023. 130 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразки архітектури, мистецтва та культури стилю Арт-деко

Рис.А.1. Крайслер-білдінг у Нью-Йорку. Фото Райнгольда Меллера

Рис.А.2. Емпайр Стейт Білдінг. Фото Getty Images

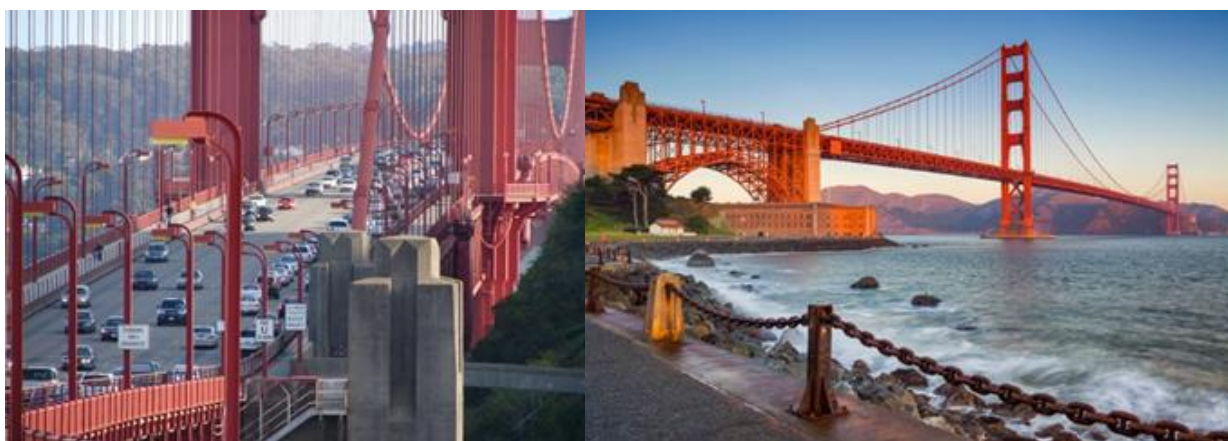

Рис.А.3. Міст Золоті Ворота. Архітектор Ірвінг Морроу. Сан-Франциско, Каліфорнія, США

Рис.А.4. Люкс «Роксі» в Radio City Music Hall. Дональд Дескі

Рис.А.5. Corps de Neige – Coeur de Feu, 1917. Дизайн для Harper's Bazaar.

Гуаш;

28 x 27 см. Приватна колекція

Рис.А6. Les Modes se suivent et ne se ressemblent pas, 1926 Дизайн обкладинки для Harper's Bazaar. Гуаш,

34 x 25 см. Приватна колекція

Рис.А.7. «Автопортрет у зеленому бугатті», 1929.

Тамара де Лемпїцька.

Приватна колекція,

Швейцарія

Рис.А.8. Афіша фільму Метрополіс, 1926.
Фрідріх Крістіан Антон «Фріц» Ланг

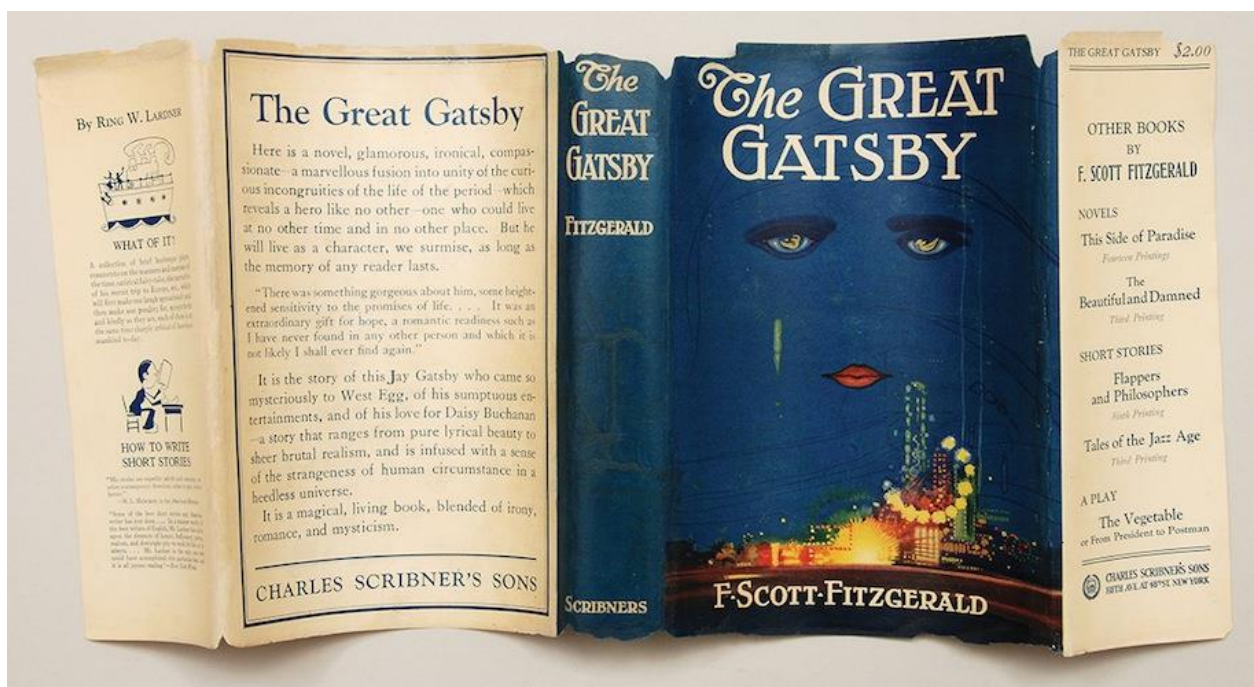

Рис.А.9. «Небесні очі». Ілюстрація Френсіса К'югата до обкладинки роману Френсіса Скотта Фіцджеральда «Великий Гетсбі», 1925. Колекції графічних мистецтв Бібліотеки Принстонського університету

Рис.А.10. Ерте, костюм для Мата Харі, 1913. Ескіз для «Мінарету» — першої театральної постановки Поля Пуаре, Театр Ренесансу, Париж. Перо та туш, акварель; 27 x 20 см.
Приватна колекція

Рис.А.11. Пальто Поля Пуаре, яке носила Жоржетта Леблан у фільмі «L'inhumaine», 1924

Рис.А.12. Соня Делоне, костюм п'єро у фільмі «Пані Паріго», 1926

Образно-проектні характеристики авторської колекції жіночого вбрання

Рис.Б.1. Мудборд цільового споживача

Рис.Б.2. Трансформація силуетних форм Арт-деко у силуетах колекції

Casual Style	Romantic Look	Office Wardrobe	Home Comfort	Cruise Capsule	Performance Outfit
					

Рис.Б.3.

Колористична
палітра до
кожного блоку
колекції

Рис.Б.4.

Акcesуари для
завершення
образу:
приклади
головних уборів
з кожного блоку
колекції

Рис.Б.5. Гордон Кросс «Art - Goût - Beauté, Feuilles de l'élégance féminine», Різдвяний випуск 1928 року, №100, 9-й рік, с. 38

Рис.Б.6. «Саломея»; вечірня сукня від Поля Пуаре (1914).

Ілюстрація Сімона А. Пюже

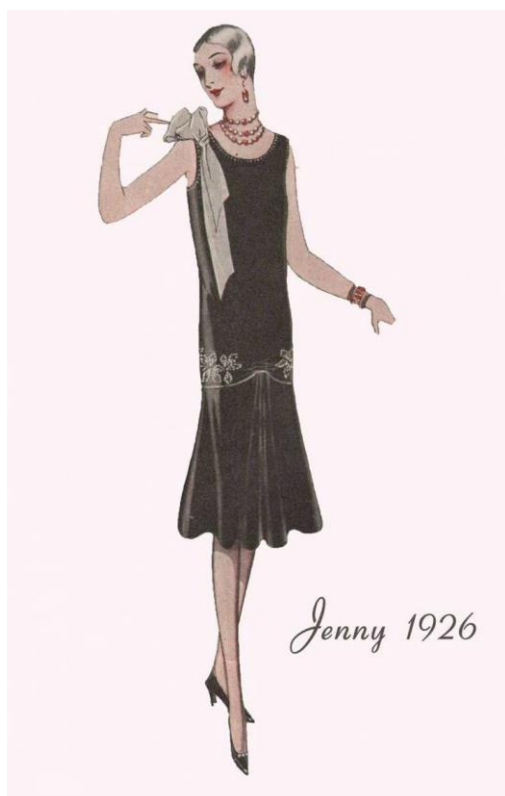

Рис.Б.7. Вечірня сукня модного дому Jenny, 1926 рік. Жанна-Беккарія Басс, відома як Jenny

Рис.Б.8. Ілюстрація «Fumée: Robe du soir», Жорж Барб'є, 1921. колекція Rijksmuseum в Амстердамі

Рис.Б.9. Бретонська модель
для колекції Поля Пуаре,
намальована Мюгет Бюлер,
1922. (Musée des Arts
Décoratifs)

Рис.Б.10. Ілюстрація «Побачення» з журналу
«Gazette du Bon Ton», Жорж Барбіє, 1921

Додаток В

Апробація результатів та реалізація моделей колекції в матеріалі

Рис.В.1. Відшитий макет моделі сукні блоку «Casual Style»

Рис.В.2. Внесення корективів горловини в макеті

Рис.В.3. Відшитий макет сукні зі внесеними корективами

Рис.В.4. Перше моделювання сукні з блоку «Performance Outfit» без корективів

Рис.В.5. Моделювання сукні вже з внесеними корективами

Рис.В.6. Перший макет сукні без корективів

Рис.В.7. Другий макет із внесеними корективами

Рис.В.8. Процес роботи наколювання на манекен жовтої сукні блоку «Cruise Capsule»

Рис.В.9. Проміжний результат роботи

Рис. В.10 – В.15 Фотографії готових виробів колекції «Decollection»

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА (УКРАЇНА)
 ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ (УКРАЇНА)
 ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА (УКРАЇНА)
 ІНСТИТУТ ПОЛІГРАФІЇ ТА МЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
 НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» (УКРАЇНА)
 АКАДЕМІЯ МУЗИКИ, ТЕАТРУ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА (МОЛДОВА)
 НАЦІОНАЛЬНИЙ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНИЙ ЗАПОВІДНИК «КАМ'ЯНЕЦЬ» (УКРАЇНА)

СЕРТИФІКАТ

ПІДТВЕРДЖУЄ, ЩО

АННА КОТЕНКО

Є УЧАСНИКОМ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ГАЇЕНМЕЙСТЕРСЬКІ ЧИТАННЯ»

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО У ЧАС ВІЙНИ: РУЙНУВАННЯ ІЄРАРХІЙ

У КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА

5-6 грудня 2024 р.

0,6 КРЕДИТУ ЄКТС – 18 ГОДИН

Ректор
 проф. Сергій Копилов

М. КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ, 2024

